

Kalotaszeg Reménye

„Várván a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.” (Titusz 2:13)

22. szám, 2018. február

Keresztény szellemiségű havilap

A gyөрvásárhelyi református templom. A középkori templomot 1831-ben újraépítették, tornya pedig 1869-ben készült

Egészségünk:

A magas vérnyomás (2. rész)

Szekunder hipertónia

Ne feledjük: a magas vérnyomás valamely más betegség (például fokozott pajzsmirigyműködés vagy vesebetegség) következménye is lehet. Ilyenkor beszélünk másodlagos, avagy szekunder hipertóniáról. Ennek

kezelésekor elsősorban az alapbetegség gyógyítására kell törekednünk. Tehát:

- **A szekunder (másodlagos) hipertónia** olyan magas vérnyomás, amelyet más alapbetegség okoz. Lényegesen ritkább, mivel az összes hipertóniás esetnek csupán kb. 5-10 százalékát teszi ki.

Szekunder magas vérnyomást okozhatnak olyan állapotok, amelyek hatással vannak a vesére, artériákra, a szívre vagy az

endokrin rendszerre. Szekunder magas vérnyomás terhesség alatt is előfordulhat.

(folytatás a 2. oldalon)

Egészségünk:

A magas vérnyomás (2. rész)

(folytatás az 1. oldalról)

A szekunder magas vérnyomás terápiája során, mivel az alapbetegséget is kezelik, csökken a súlyos szövődmények – például szívbetegség, veseelégtelenség, stroke – kialakulásának valószínűsége.

A fogamzásgátlók enyhén emelik a vérnyomást

A szekunder magas vérnyomás okai lehetnek különböző vesefunkciós megbetegedések,

endokrinológiai betegségek, Cushing-szindróma, pajzsmirigy problémák, alvási apnoe (légszűkület), hormonális gyógyszerek szedése (pl. az ösztrogén: a legtöbb szájon át szedett fogamzásgátló a nők vérnyomását enyhén emeli).

A vese működésének zavara

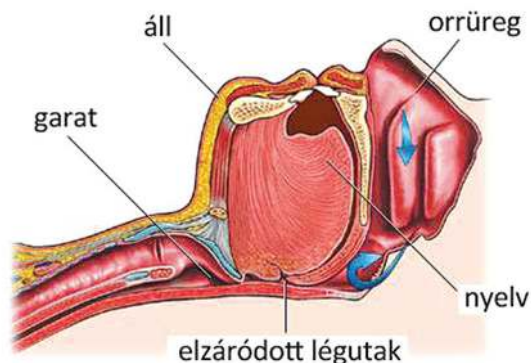
Leggyakrabban a vesék működésének zavara okoz másodlagos hipertóniát. Itt szó lehet a vesének mind a működési, mind a vérellátási zavaráról. Csökkent *vesefunkciót* okozhatnak a gyulladások, a cukorbetegség, a fájdalomcsillapítók túlzott használata, az autoimmun betegségek, esetleg a vesekövesség és ciszták is.

A *vérellátási zavarért* idősebb korban a vesét tápláló artéria meszes szűkülete, míg fiatalabb korban az ér bizonyos rétegeinek örökletes megvastagodása miatti szűkület lehet a felelős. Ezért gondolni kell a vesék kivizsgálására is a betegség kialakulásakor.

Alvási apnoe szindróma

Ez egy potenciálisan súlyos alvászavar, melynek során a légzés alvás közben időről-időre abba marad, majd újra elindul. Az „apnoe” egy görög szó, ami azt jelenti „légvétel nélküli”.

Az *alvási apnoe*-nak két főbb típusa van. A gyakoribb forma az *obstruktív alvási apnoe*, amit a torok izmainak ellazulása hoz létre. Az obstruktív alvási apnoe két-háromszor nagyobb gyakorisággal alakul ki idősebb felnőttekben és kétszer gyakoribb férfiakban, mint nőkben.

Obstruktív alvási légzéskimaradás (apnoe)

A másik a *centrális alvási apnoe*, ami akkor alakul ki, amikor az agy nem küld megfelelő jeleket a légzésszabályozó izmokhoz.

Azért fontos az alvási apnoe szindrómáról tudni, mert gyakran, az esetek több mint felében társul hozzá magas vérnyomás, illetve e szindróma a már meglévő hipertóniát jelentősen súlyosbíthatja.

Ez a betegség inkább *túlsúlyos férfiakra* jellemző. Általában, e személyek esetében a család horkolásáról, alvás közbeni légzéskimaradásról számol be.

Ugyanakkor a szekunder, azaz másodlagos hipertónia esetén létezhetnek genetikai kiváltó okok is.

A terhesség ideje alatt kialakult hipertónia

A terhességek mintegy 8–10%-ában fordul elő. Legtöbb esetben a terhesség alatt hipertóniában szenvedő nőknél már a terhesség előtt is fennáll az elsődleges hipertónia. A terhesség alatti magas vérnyomás a *preeklampszia*

Tartalom

Kalotaszeg Reménye

22. szám, 2018. február

Egészségünk	1
Igemorzások.....	8
A kereszténység története (4. rész)	10
Utunk Istennel	19
Kalotaszegi Angolóra	23
Kalotaszegi Istenes vers.....	25
Figyelő	25
Hibajavítás	31
Hirdetések.....	32

(avagy *terhességi toxémia*) első jele lehet, amely a terhesség második felében és a szülést követő első hetekben előforduló súlyos állapot.

A preeklampsziának általában nincsenek tünetei, és rutinszerű szűrővizsgálattal észlelhető. Ha mégis tüneteket produkál, akkor ezek leggyakrabban a fejfájás, a látászavarok (gyakran „villogó fény”), a hányás, a gyomortáji fájdalom és az ödéma (puffadás).

A preeklampszia néha életveszélyes állapottá, az úgynevezett *eklampsziává* súlyosbodhat amely szövődménnyel jár. Ezek a szövődmények többek között a látásvesztés, a görcsrohamok, a veseelégtelenség, stb.

Endokrinológiai betegségek

Pl. a pajzsmirigy betegsége (túlműködése) is okozhat magas vérnyomást, valamint jellegzetes panaszokat és tüneteket. A fejfájással, szívdobogással, sápadtsággal vagy verejtékezéssel kísért ingadozó hipertónia alapján érdemes további kivizsgálások érdekében orvoshoz fordulni.

Hipertóniás krízisek

Amikor a vérnyomás súlyosan magassá válik (azaz eléri vagy meghaladja a szisztolés 180, vagy diasztolés 110 értéket), „hipertóniás krízis”-ről beszélünk. Az e szinteket meghaladó vérnyomásértékek a szövődmények magas kockázatát jelzik.

Megeshet, hogy a krízis tünetmentesen folyik le, mégis nagyobb valószínűséggel számolnak be fejfájásról (az esetek 22%-ában), szédülésről, látászavarról, légszomjról, illetve általános rossz közérzetről.

A legtöbb hipertóniás krízisben szenvedő embernél ismert a magas vérnyomás ténye, de to-

A preeklampszia a terhes nők 5 százalékát érinti

vábbi kiváltó okok vezethetnek a hirtelen emelkedéshez.

„Hipertóniás vészhelyzet” esetén azonnal orvoshoz kell fordulni, hisz akár maradandó szövődmények, azaz komplikációk (pl. stroke¹, szívkárosodás, veseműködés-károsodás, stb.) is kialakulhatnak.

Ugyanakkor, vészhelyzetekben javasolt a vérnyomást szájon át

szedett gyógyszerekkel 24–48 óra alatt fokozatosan csökkenteni.

A szekunder magas vérnyomásnak általában nincsenek tünetei, kivéve, ha a vérnyomás veszélyesen magas értéket ér el. Egyes betegek tapasztalhatnak fejfájást ilyenkor, de nem könnyű megállapítani, hogy a fejfájást a szekunder magas vérnyomás vagy egyéb ok váltotta-e ki.

A bőséges vízfogyasztás – a sóbevitel csökkentésével együtt – jótékonyan hat vérnyomásunkra

¹ Stroke (angol szó): magyarul agyvérzést, agyégörcsöt jelent

A tinnitus (fülzugás) a magas vérnyomás tünete is lehet

Milyen elsődleges tünetekre illetve panaszokra lehetünk figyelmesek a magas vérnyomás kialakulása esetén?

A hipertóniát ritkán kísérik tünetek, felismerése általában szűrővizsgálat révén történik. Ha fellépnek, akkor a magas vérnyomásban szenvedők egy része fejfájásról (*cephalalgia*: különösen a fej hátsó részében – a tarkórészen – és a reggeli napszakban gyakoribb), valamint állandó szédülésről (*vertigo*), fülzugásról/csengésről (*tinnitus*), látászavarról, illetve ájulási epizódokról (*collapsus*) számolnak be.

Gyermekek is szenvedhetnek magas vérnyomásban

További jelek lehetnek a fáradtságérzet, a nehéz légzés (*dyspnoe*), az orrvérzés (*epistaxis*), a mellkasi fájdalom (*angina pectoris*) és az idegesség.

Diagnózis

Miután magas vérnyomást diagnosztizáltak, az orvosok megpróbálják meghatározni a

kiváltó okot a kockázati tényezők és egyéb tünetek (ha vannak ilyenek) alapján.

Fiatalkori esetek: a *másodlagos* hipertónia gyakoribb a serdülőkort még el nem ért gyermekeknél, és körükben a legtöbb esetben a *vesebetegség* jelenti a kiváltó okot. Az *elsődleges* vagy *essenciális* hipertónia gyakoribb a serdülőknél, és több kockázati

tényezője van, köztük az elhízás és a családban előforduló magas vérnyomás.

Laboratóriumi vizsgálatokat is lehet végezni a másodlagos hipertónia lehetséges okainak meghatározása céljából, és annak megállapítása érdekében is, hogy a hipertónia okozott-e szív-, vese-, vagy szem-károsodást.

Általában sor kerül kiegészítő vizsgálatokra is az esetleges cukorbetegség és

magas koleszterinszint kiderítésére, mivel ezek az állapotok további kockázati tényezőket jelentenek a szívbetegség kialakulását illetően.

Rutin vizsgálatok

A vérnyomás kivizsgálása során általában vér- és vizeletvizsgálatot, EKG-t végeznek. Ugyanakkor ide tartozik az éhomi vércukor, vérkép, a vér -kálium -, -kreatinin, -húgysav értékei, összkoleszterin, HDL és LDL koleszterin, triglicerid-szint, mindez azért, hogy megállapítsák, milyen alapbetegség váltja ki a panaszokat.

További ajánlott, kiegészítő vizsgálatok:

Echokardiográfia, carotis ultrahang, szemfenéki kép, vércu-

Elektrokardiogram (EKG) vizsgálat

kor terheléses vizsgálat, ambuláns vérnyomás-monitorozás (24 órás folyamatos vérnyomás-monitorizálás).

A hipertónia legáltalánosabb szövődményei

A hipertónia világszerte a korai elhalálozás legjelentősebb megelőzhető kockázati tényezője. A tartósan magas vérnyomás általában az agyat, a szív- és érrendszert, a veséket és a szemet károsíthatja.

A nem kezelt magas vérnyomás idővel károsan hathat a szív-re (szívizombetegség), az erekre (perifériás érbetegség), az agyra (agyi érinzultusok), a vesékre (veseelégtelenség) és a szemre (retinopathia).

• Szív és érrendszeri szövődmények kialakulása

A hipertónia megnöveli az iszkémiás szívbetegség (koszorúér-betegség), az agyi érkatasztrófa, a perifériás érbetegség és más szív- és érrendszeri betegségek kockázatát, beleértve a szívelégtelenséget, a szívinfarktusveszélyt, az aorta aneurizmát, és a diffúz érlemeztesedést.

• Agyi szövődmények kialakulása

A különféle agyi szövődmények közül megemlíthetjük az agyi érkatasztrófát – amelynek következménye lehet a bénulás, beszédzavar, gondolkodási képesség illetve a kognitív károsodás és az elbutulás (dementia) kialakulása is.

- **Vese,** illetve hipertóniás nephropathia, veseelégtelenség, idült vesebetegség kialakulása.
- **Retina** – az arteriák átmérője beszűkül. Kisebbé válnak mint a vénák átmérőjének a fele.

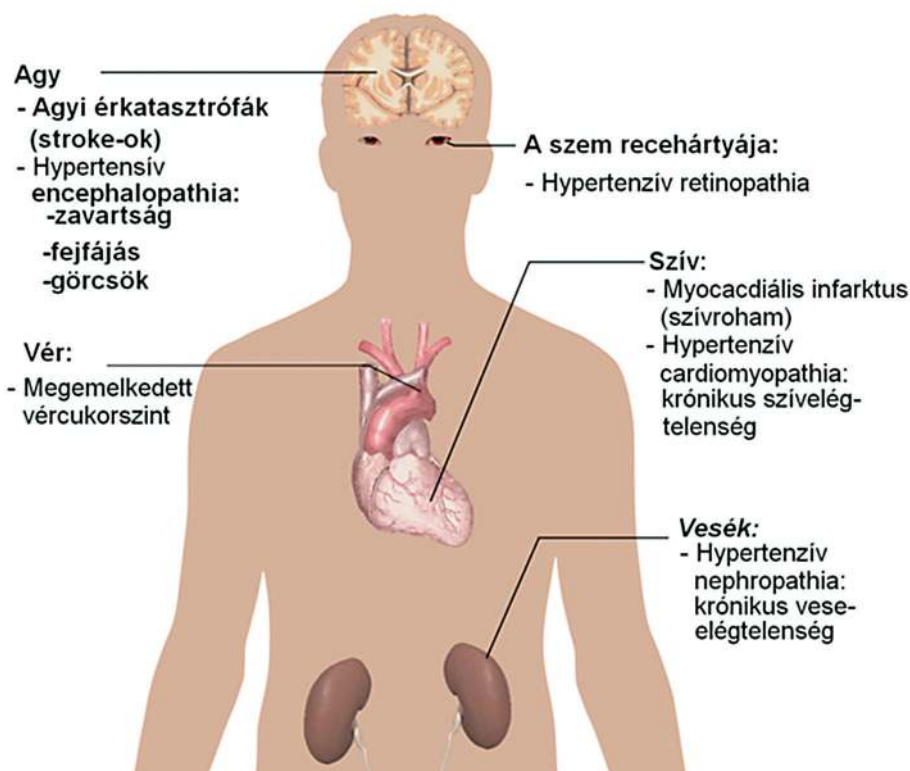
Mivel a magas vérnyomás sokáig nem okoz panaszt, általában túl későn ismerik fel, amikor már egyéb károsodások is felléptek.

Figyelem! Téves az a felfogás, mely szerint előrehaladott életkorban a magasabb vérnyomás is normál értéknek minősül, és nem okoz károsodást. A hipertónia kezelése bármely életkorban akkor ajánlott, ha a vérnyomás ismételt meghaladja a 140/90 Hgmm-es értéket.

A hipertónia kezelése

A vérnyomás csökkentése életmód-változtatással és/vagy

A perzisztáló magas vérnyomás fő szövődményei

gyógyszeres kezeléssel nagymértékben csökkenti a súlyos kardio-cerebrovaszkuláris eseményeket, illetve csökkenti a vesekárosodás mértékét.

A terápia célja a vérnyomáscsökkentés mellett a célszerv-károsodások és a társbetegségek gyógyítása is. A magas vérnyo-

mástól szenvedő beteg teljes állapotának felmérése után határozzák meg azt, hogy milyen kockázati csoportba tartozik, és ennek megfelelően milyen kezelésre (azonnali antihipertenzív gyógyszeres terápiára, további monitorizálásra, életmódbeli változtatásokra, egyéb kockázati té-

Helytelen az az elgondolás, miszerint idős korban a magasabb vérnyomás normálisnak tekinthető

A számunkra talán szokatlan ízű, hidegen sajtolt olívaolaj egészségünk számára a legjobb

gyaloglás, kocogás-futás, kerékpározás, úszás legalább hetente háromszor, de lehetőleg minden nap, alkalmanként 30-60 perces időtartamban.

A testmozgás hatására az értágító anyagok (nitrogén-monoxid, prosztaglandin, endorfin) szintje megnő a vérben, míg ezzel egyidőben csökken az ereket szűkítő anyagok szintje.

Emellett javul a vérerek tágulékonyága is. A testmozgás hatására lecsökkenő nyugalmi pulzusszám, pulzus- és perctérfogat szintén vérnyomáscsökkentő hatású.

nyezők kiiktatására) van szükség. Ilyenkor megjelölik az elérni kívánt, azaz *célvérnyomásértékeket* is (120–140/70–80 Hgmm).

- A zsír- és koleszterintartalmú ételek fogyasztásának csökkentése

Egészséges étrend:

Előnyben részesítendő a zöldség- és gyümölcsfélék, a teljes kiőrlésű gabona-termékek és a müzlik, zsírszegény tejtermékek, a hal, a sovány (baromfi és marha) húsok fogyasztása.

A telített (állati eredetű) zsírok fogyasztását csökkenteni kell, ezek helyett részben egyszerűen és többszörösen telített (növényi) zsírokat (olajokat), omega-3 zsírsavakat, részben pedig komplex (finomítatlan) szénhidrátokat vigyünk be.

Fizikai aktivitás, azaz testmozgás

A magas vérnyomás kezelésére ajánlott az életkornak megfelelő aerob kapacitás, illetve pulzus 70%-át nem meghaladó rendszeres fizikai aktivitás:

A szabadban végzett testmozgás, mint pl. a gyaloglás, minden életkorban jótékonyan hat a szív és az erek egészségére, csökkentve a vérnyomást is

A mozgás emellett mérsékeli az elhízást, jó hatással van az általános közérzetre és csökkenti a belső feszültséget, vagyis a stresszt is.

A konyhasófogyasztás csökkentése, célértékben napi 6 gramm NaCl (nátrium klorid, azaz

Az állati zsírban és koleszterinben gazdag termékek ártalmasak szívünkre és ereinkre, ezért kerülendők

Az olyannyira megszokott kávé és ugyanígy, a koffeintartalmú italok vérnyomásnövelő és idegrendszerünket károsító hatásuk miatt egyáltalán nem javalltak

konyhasó) alatt, elsősorban a só-érzékeny hipertóniás betegek esetében jár kitűnő eredménnyel.

Kalcium-, kálium- és magnézium- háztartásunk ellenőrzése, esetleg növelése.

Alkohol: mondjunk le az alkohol fogyasztásáról.

Dohányzás abbahagyása, amely a vérnyomást csak kismértékben, de a szív- és érrendszeri megbetegedéseket, illetve kockázatot jelentősen csökkentheti.

Kávé (és koffeines italok) fogyasztásának csökkentése, illetve teljes elhagyása.

A lelki stressz csökkentése illetve elkerülése.

Mindenképpen fontos tudni, hogy az életmódbeli változások akkor is ajánlottak, ha a vérnyomás olyan szintre emelkedik, amely indokolja az azonnali gyógyszerkezelt. A fentiek ellenére nem ajánlott az ellenőrzés nélküli testedzés, másrészt a nagyon magas pulzusszámot eredményező,

vagy a túl nagy erőfeszítéssel járó sportok sem.

A hipertónia gyógyszeres kezelése

Amennyiben gyógyszeres kezelésre kerül sor, javasolt mindenképpen az, hogy az orvos kísérje figyelemmel a kezelést és mérje fel a gyógyszer mellékhatásaként kialakult, esetleges kedvezőtlen változásokat.

A magas vérnyomás kezelésére jelenleg többféle vérnyomáscsökkentő gyógyszer létezik, amelyek különböző csoportokba oszthatók.

A nagyobb hatékonyság érdekében és elsősorban magas kockázatú betegeknél,

illetve ha a beteg vérnyomása 20/10 Hgmm-el magasabb a célvérnyomásnál, szükséges lehet rögtön a gyógyszer-kombinációk alkalmazása, de ezt is mindenképpen orvosi konzultáció után tegyük meg.

Tehát, ne feledjük: csak különböző vizsgálatok elvégzése után, és csak orvosi ajánlatra, személyre szabottan kezdjük el bármiféle gyógyszeres kezelést.

Ugyanakkor, feltétlenül törekedni kell a vérnyomás mielőbbi normalizálására.

Tudnivaló az, hogy ha a vérnyomás 5 Hgmm-rel csökken, akkor máris 34 százalékkal csökken a stroke kockázata, és 21 százalékkal az iszkémiás szívbetegségé.

A vérnyomás csökkentése a következő betegségek kockázatát is csökkenti: demencia (elbutulás), szívelégtelenség és szív- és érrendszeri betegségek következménye-

ként bekövetkező halandóság.

A kezelés célja, hogy a vérnyomást legalább 140/90 Hgmm alá szorítsa, a cukorbetegségben vagy vesebetegségben szenvedőknél pedig ennél is alacsonyabbra. Ha a kezelés megkezdésekor kitűzött célvérnyomást nem sikerül elérni vagy beállítani, további kezelésre van szükség.

A megfelelő gyógyszer és kezelés kiválasztásának legalkalmasabb módját meghatározó irány-

A lenmagban levő omega-3, és a dióban levő omega-3 és omega-6 zsírsavak megőrzik a szív és az erek egészségét. A lenmagot lehet nyersen őrölve ételekbe keverni, avagy szárazon megpörköltve fogyasztani

elvek az idők során változtak és országonként is eltérnek.

Legfontosabb, hogy bármiféle rendellenesség, illetve újszerű, addig nem észlelt, vagy akár visszatérő panasszal forduljunk megfelelő szakemberhez, kérjük ki a szakmai véleményét és tartuk be utasításait.

Dr. Rupárcsics-Illyés Zsuzsanna,
belgyógyász,
Ehingen, Németország

Igemorzsák

A vidám elme

„A vidám elme jó orvosságu
szolgál...” (Példabeszédek 17:22)

Isten úgy teremtett minket, hogy képesek legyünk a vidámságra. A fentebb idézett igeverszerint, a vidám elme önmagában valódi orvosság.

Ugyanakkor, milyen gyakran feltesszük a kérdést: Hát minek is örülünk?

Lehet-e örvideni, amikor úton-útfélen többnyire panaszkodó emberekkel találkozunk – betegekkel, csalódottakkal, szűk-ségben levőkkel?

Úgy érezzük, nem tudnánk úgy elmenni ezen embertársaink mellett, hogy fájdalmuk ne érintene minket. És ez így is van. Mert jaj azon léleknek, amelyik nem tud már együttérezni a szenvedővel.

Hőmérő vagy kályha?

Arra gondoltam, hogy ugyanakkor nem szabadna a hőmérőhöz hasonlítanunk: ez mindig csak a környezete befolyása alatt áll, annak a hőmérsékletét mutatja. Vajon minket is ennyire befolyásol a környezetünk? Olyanokká válunk, amilyenek a körülöttünk levők, és úgy viselkedünk, amiképpen ők az illető pillanatban?

Ne legyen így! Ha valódi keresztények vagyunk, akkor nekünk kell, a kályhához hasonlóan, minden esetben pozitívan befolyásolnunk a környezetünk hőmérsékletét.

Az a biztos tudat, hogy mi a Gondviselő Isten kezében vagyunk, bármi is történjék; az a remény, mely szerint nemsokára, Jézus visszajövetelekor minden nehézség-

nek örökre vége szakad – egy olyan belső tényezőt jelentenek, melynek áldott befolyása akaratlanul is kihat azokra, akikkel érintkezünk.

De valóban működik mindez a mindennapok forgatagában?

A mosoly iskolája

Édesanyánktól vehettük az első leckéket: már egészen kis korunkban megtanulhattunk tőle mosolyogni. Volt úgy, hogy számos problémája miatt befele folytak a könnyei – de kifelé mégis csak mosolygott. Tudta, hogy ezt így kell tenni. És mi, a gyerekek, utánózni próbáltuk.

Így beszélgetett arcunk, szemünk vele. Nem kellett ide tanárt alkalmazni – ő volt a tanárunk az éveken át tartó tanfolyamon. És néhányan elsajátítottuk a leckét.

Isten volt az, aki szülőnk által tanított. És lehet, hogy a tiszta szívből származó, önzetlen, szeretettől hajtott mosoly lesz ettől felviduló embertársunk szomorú lelkére az egyetlen gyógyír.

A mosolyunk egy tükör. Az emberek mindig meg fogják érezni belőle azt, ami a szívünkben van. Ha gonosz indulatok ágaskodnak benne, ha gúny, közömbösség, vagy gyűlölet rejtőzik ott, akkor mosolyunk hamis lesz.

A megtévesztőnek szánt, vagy szeretetlen, lenéző mosoly fájdalmat, bizonytalanságot okoz.

Az egyedüli út

Isten tudja, hogy mi képesek vagyunk egymást kiismerni, meglátni felebarátaink hibáit, fogyatékoságait. Mégis, azt szeretné, ha ennek ellenére is szeretnénk és becsülnénk a mellettünk levőt.

Van, aki nagyon megbántott téged? Nem helyes, hogy mindig a múlt szomorú emlékeivel foglalkozz!

Magyarvalkói öregház

Kérd Istentől azt, hogy segítsen elfeledni minden lelki sérelmedet, hogy újból képes lehess az ellened vétkező iránti szeretetre.

Íme hogyan tanít erre az Ige:

„Aki szeretetre törekszik, fátyolt borít a vétkekre, de aki folyton arról beszél, elszakad a barátjától.” (Példabeszédek 17:9 – az Új Protestáns Fordítás szerint)

Isten beelát szívünkbe, ismeri számtalan hibánkat – és ennek ellenére szeret. Próbáljuk meg hát mi is ezt tenni azokkal, akikkel együtt élünk, vagy életünk során találkozunk.

Tudjuk azt, hogy a szerető szívből származó mosoly nyugtatólag hat a másik emberre, bizalmat ébreszt benne. És érdekes az is, hogy a valódi, őszinte mosoly mindenkinek jól áll: fiatalnak, idősnek egyaránt megszépíti az arcát.

Az áhított boldogság

Egy bölcs mondást hallottam, mely így szól:

„Ne várj a nevetéssel addig, amíg boldog leszel, mert meghalatsz anélkül, hogy valaha is nevetél volna.”

Mindenki egy életen át vágya-vágyik a boldogságra – mégis milyen kevesen találják rá...!

Engedjük hát, hogy Isten – Aki nem változik, és Aki mindig szeretni fog – legyen a mi boldogságunk valódi forrása.

„Aki hisz én bennem, amint az Írás mondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből. Ezt pedig (Jézus) mondja vala a Lélekről, amelyet veendőik valának az őbenne hívők.” (János 7:38-39)

Az Isten Lelke lesz az, amely minket egy olyan áldott vízforrássá tehet, amelyhez e világ szomjazói és megfáradtai bármikor bizalommal járulhatnak.

Ezen áldott, békességes belső hangulatunkkal nem csak az

Templombelső – Gyerővásárhely

emberekre, hanem egész környezetünkre: az állatokra, sőt talán a növényekre is jó hatással lehetünk.

Sok évvel ezelőtt, még fiatal koromban kaptam egy születésnapi üdvözlőlapot sógornőmtől, Török Katalintól, amelyben ez állt:

„Ha egy gyermek születik, mindenki nevet, de ő sír. Úgy élj, hogy amikor meghalsz, mindenki sírjon, de te neved.”

Az Isten áldja meg ezen jókívánságért, mely valójában egy bölcs hindu közmondás.

Éljünk tehát úgy, hogy amikor valaki szembe jön, sem ő, sem mi ne akarjunk elfordulni, elbújni egymástól, hanem, arcunk, szívünk földeljük. Amint a Szentírás is mondja:

„Mert Krisztus jó illata vagyunk Isten dicsőségére (...) az élet illata életre.” (2 Korintus 2:15-16 – az Új Prot. Ford. szerint)

(Folytatjuk)

Simon Iluska,
nyugdíjas, Türe

Csend és béke egy magyarvalkói portán

A nagy küzdelem

A kereszténység története

(4. rész)

A kezdetek

Most pedig térjünk vissza az apostoli időkbe. Pál az ő búcsúbeszédében ekként szól az efézi gyülekezet véneihez:

„Mert én tudom, hogy azt, hogy az én eltávozásom után jönnek ti közétek gonosz farkasok, kik nem kedveznek a nyájnak. Sőt, ti magatok közül is támadnak férfiak, kik fonák dolgokat beszélnek, hogy a tanítványokat magok után vonják.” (Cselekedetek 20:29-30)

Sátán többféle módon próbálkozott a születő Egyházat gyengíteni, avagy megsemmisíteni: először is, a meg nem térő zsidók és vallási vezetők részéről támadó üldözéssel, mely szétszórta a jeruzsálemi gyülekezetet (Cselekedetek 8:1).

Ezután a már megtért, de a körülmetéléshez és Krisztusban

már beteljesedett ünnepekhez, s azonkívül nem biblikus, zsidó hagyományokhoz (mint például a pogányokkal való együtt étkezés tilalma) ragaszkodó testvérek miatt támadt számos belső vita (Galata 2:11-14, 4:9-10, 5:1-3).

Ugyanakkor, az evangélium egyéb területekre való terjedésével, a görögök és más pogányok, polgári vezetőikkel együtt, számos esetben bántalmazták az apostolokat és a többi tanítványt (Cselekedetek 12:2-4, 14:19, 16:20-23, 2 Korintus 11:23-28)

Negyedsorban, a személyválogatás és a szeretethiány gerjesztette pártoskodások támadtak a fiatal gyülekezetekben (1 Korintus 1:11-13, Jakab 3:14-16).

Ötödször, önzés, világias lelökület és a bűnök visszaszivárgása

miatti elhidegülés révén (Kolossé 3:5-9, Jakab 4:1-5).

Hatodszor pedig, a már az előzőekben tárgyalt, Rómából induló kegyetlen, állami szintű megtorló intézkedések által.

Mindeme módszereit az ellenség nem adta fel az azóta eltelt kétezer év folyamán sem, és ma is sikeresen alkalmazza őket, ha van aki hallgasson megtévesztő befolyására.

A hetedik

De most foglalkozzunk egy kisé az utolsó, egyik legravaszabb módszerével: a tévtanok elhíntésével.

Ma, amikor e csel keserű gyümölcsként Krisztus egyháza számtalan darabra van szakadva, és mindenki a másik felekezettől elhatárolódva, annak tanításait valamilyen mértékben tévesnek tartja, feltevődik a kérdés: meg lehet-e ismerni a teljes igazságot?

A válasz megadásához a mi Urunk szavait idézném:

„...megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz titeket.” (János 8:32)

De vajon hogyan tehetnénk ezt meg?

„Én vagyok az út, az igazság, és az élet...” (János 14:6)

Az igazság nem csak a helyes tanítások összességét jelenti, hanem főleg magát a Jézus személyét. Nekünk Őt Magát kell megismernünk, ima, az Ő Igéjének őszinte tanulmányozása, és a szent életben Ővele való járás által.

Úgy, amint a szőlővessző teszi a szőlőtővel,

Számtalan keresztény mártírhalála színhelyének, a római Colosseumnak romjai ma. A 75 ezer férőhelyes amfiteátrumot Vespásziánusz császár kezdte el építeni i.sz. 70-ben, és fia, Titusz császár avatta fel tíz évvel később.

számunkra is az egyenként Hozzá való kapcsolódás, azaz a bűn mérgező hatása által meg nem szakított, állandó kapcsolat bír döntő fontossággal: emez, és az eljövendő, örök élet érdekében.

„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki én bennem marad, én pedig őbenne, az terem sok gyümölcsöt.” (János 15:5)

Veszélyben

Lássuk hát: kik voltak ezek a „farkasok”, és melyek azok a fonák dolgok, amikre Pál előre figyelmeztetett?

Az első gyülekezetet a legnagyobb és legveszélyesebb támadás a *gnoszticizmus* részéről érte. Ez egy olyan, számos irányzattal rendelkező, Közel-Keleten még a kereszténység előtti időkben kialakult pogány filozófiai hullám volt, mely több ókori (perzsa, babiloni, egyiptomi, görög, stb.) vallás elemeit ötvözte magába, és látszólag a Biblia vallásához is idomulva, művészi megtévesztéseivel mind a zsidóknak (mint pl. az esszénusok vagy a kabalisták), mind az első századok keresztényeinek a gondolkodására nagy hatással volt – olyannyira, hogy nagyon sok mai keresztény felfogásába, az egyszerű emberekétől a teológia doktoraikig, szinte észrevétlenül épülhettek bele hazugságai.

A *gnosztikus* szavunk a Pál apostol által is megemlített, görög *gnósis*, azaz *tudás*, vagy *ismeret* szóból ered.

Persze, az amit tudunk önmagában lehet jó is, rossz is. Azaz bármely ismeret, tanítás, filozófia megvizsgálandó az Ige és a józan ész mérlegén.

Íme hogyan figyelmezteti Pál Timóteust:

„Óh Timotheus, őrizd meg amiről van bízva, elfordulván a szent-ségtelen üres beszédektől és a ha-

A keresztények állandó kapcsolatát Mesterükkel Krisztus a szőlőtő és a szőlővesszők hasonlatával fejezte ki

mis nevű ismeretnek (gnózisnak) ellenvetéseitől, amellyel némelyek kevélykedvén, a hit mellől eltévelyedtek.” (1 Timóteus 6:20-21)

Mit tanítottak a gnosztikusok?¹

Habár, mint mondtuk, számos irányzatra szakadtak, bizonyos alaptanításokat mégis meg lehet állapítani.

Először is, egy ősi szellemi erő létezését feltételezték, melyet személytelen esszenciaként képzeltek el, és oly elnevezésekkel illették mint az *abüsszosz*, vagy *büthosz* (ezek *mélységet* jelentenek).

Ebből az ősi szellemből vagy esszenciából, a megszámlálhatatlan korszak-

okon át egymás utáni, és egymásból megszülető *emanációk*, úgynevezett *eonok* származtak ki, amelyek a *Pleromát*, azaz a *teljességet* alkották meg. Ezek mind tartalmazták a *Fény* isteni princípiumát.

Azonban már létezett a *Sötétség* princípiuma is, mely a *Fény*

Az egyiptomi Alexandria volt a gnosztikusok egyik fellegvára. Ókori római színház romjai Alexandriában

ellen harcolt, és annak az Univerzumában próbált helyet keresni magának, végső céljaként a *Fény* legyőzésére vágyva.

¹ Ezen alfejezet bibliográfiája: SDA Bible Commentary, 6. kötet, 54-58 oldalak

A Holt-tenger mellett 1947-ben felfedezett, a Krisztus előtt kb. száz évvel íródott héber nyelvű tekercs, mely Ésás könyvét tartalmazza

Végül, az egyik eon kiesett a Pleromából, és összevegyülve a Sötétség alacsonyabbrendű világával, létrejött a matéria, azaz maga az anyag.

Az így megszületett anyag formátlan, káoszszerű volt, tele-

Következésképpen, e megteremtődött világ, amelyben mi is élünk, mivel anyagi jellegű, eredendően gonosz – mint a kézzelfogható anyag maga.

Ez a tény maga után vont egy megmentő cselekedet szük-

ivódva Sötétséggel, s ekként önmagában gonosz volt.

Ekkor előállt egy majdnem tudat nélküli, kozmikus erő, a *Demiurgosz*, mely a kezdeti gonosz anyagnak formát adott. Ezt az erőt azonosították egyes gnosztikusok az ószövetségi *Jahvé* Istennel.

ségességét. Ezt egy újabb eon – egyesek szerint az eonok közül az utolsó, legkisebb – vállalta magára. Ezt nevezték Krisztusnak.

A Krisztus-eon leszállt a mi tökéletlen világunkba, egy időre egyesült az ember-Jézussal (valószínűleg a keresztsége alkalmával), majd elvégezte a megmentés munkáját. Ennek keretében megmentette a kezdetben leesett, anyagot teremtő eont, és összegyűjtötte e világ sötétségéből a Fényt.

Ezt a Fényt a Jézus által birtokolt rejtett tudás (*gnózis*) tartalmazta.

Ez az a tudás, mely által az emberek megszabadulhatnak a sötétség fogságából, és részesei lehetnek a Világosság szférájának, birodalmának.

Egyes gnosztikusok, ezen túl-

A Római Birodalom az i.sz. III. században

menően azt tanították, hogy mivel az anyag rossz, Jézusnak egyáltalán nem lehetett anyagi teste, tehát Ő csak egy látszólagos, nem anyagi testet öltött itt a földön. Ezeket *Doketistáknak* nevezték, a görög *dokeo*: úgy tűnik igéből.

Íme hogyan ír róluk János apostol:

„Erről ismerjétek meg az Isten Lelkét: valamely lélek Jézust testben megjelent Krisztusnak vallja, az Istentől van. És valamely lélek nem vallja Jézust testben megjelent Krisztusnak, nincsen az Istentől...” (1 János 4:2-3)

„Mert sok hitető jött e világra, akik nem vallják a Jézust testben megjelent Krisztusnak. Ez a hitető és az antikrisztus.” (2 János 7)

Egyes gnosztikus tanítók szerint Krisztus munkája az lenne, hogy az anyagot megszabadítsa a sötétségtől. Mások szerint, az Úr eljövételének célja az volt, hogy az anyag végül teljesen eltűnjön, és a az emberi lelkek ekképpen felszabadulva, újra felszívódjanak az eredeti *büthoszba* (mélységbe) avagy örökkön át egy testetlen univerzumban (világegyetemben) lebegjenek.

A keresztény-gnosztikus tanítók fő vonása az volt, hogy használták ugyan a Bibliát, ám azt a maguk elképzeléseihez idomították, az igazság egyes elemeit pogány filozófiákkal ötvözve.

A gnosztikus tanítás alapja a titkos (csak a beavatottak számára felfedendő) tudásból és az ezáltal tökéletes önismeretből származó *önmegváltás*, amelyhez hozzásegít az e világtól való elszakadás.

Mivel az anyagot önmagában rossznak tekintették, a léleknek ebből szabadulnia kellett. Ez két úton volt elérhető: *aszketizmus* által, mindenről lemondva és a testet ekképpen meggyö-

Markiön szülővárosának, a Fekete-tengeri Szinopének a romjai

törve, elpusztítva, avagy kicsapongó életmód, *hedonizmus* révén, melynek segítségével a test ugyancsak tönkrement.

Az aszkéta-szemlélet eredményeképpen jelentek meg később a keresztény szerzetesrendek, és a középkor (egyes helyeken máig is fennmaradó) önkínzó, vezeklő gyakorlatai.

A főbb gnosztikus tanítók közül megemlíthetjük az egyiptomi Alexandriában élt Baszileidészt (85-145), a Rómában tanító Valentinuszt (100-165), és a szíriai, gnoszticizmus felé hajló, és szélsőséges aszketizmust hirdető apologétát (hitvédőt), Tatianoszt (120-172).

A gnoszticizmus számos elemét Alexandriai Kelemen (150-215) és Origenész (185-254) egyházatyák is elfogadták, elősegítve a keresztény hitrendszerbe való beépülésüket.

Markiön

A kereszténységre talán a legnagyobb hatással levő, gnosztikus befolyás alatti tanító Markiön (85-160) volt.

Ő a Fekete-tenger déli partján (a mai Törökország északi részén) fekvő ókori Szinopé kikötővárosban született, Pontusz tartományban.

Édesapja volt a helyi püspök, és fia, aki vagyonos hajótulajdonossá vált, egy idő után – tanításai, avagy életmódja miatt – szembekerült vele, és az kizárta őt a gyülekezetből. Ekkor (kb. 140 körül) Rómába hajózott, ahol vagyonából egy nagy részt az ottani keresztény közösségnek adományozott, ezáltal megnyerve őket.

Nem sok idő telt el, és különleges tanai ellenkezést váltottak ki, így hát 144-ben különvált a keresztényektől, és új egyházat alapított, melynek gyülekezetei, a markiöniták, az évszázad végére az Eufrátesztől Galliáig (a mai Franciaországig) elterjedtek.

Nagy Konstantin 320-ban betiltotta őket, ám keleten, Ázsiában még évszázadokig fennmaradtak, míg onnan is lassan eltűntek.

Markiön elvetette az Ószövetséget, „zsidóságnak” nyilvánítva azt,

A bárányáldozat már az első emberek idejétől – Ádám családjától – kezdve az Úr Jézus bűneltörő áldozatára mutatott előre

ugyanúgy, mint az újszövetségi iratok nagy részét.

Ezek helyett megalkotta a saját Szentírását, mely három részből állt: Lukács evangéliumából, melyet a saját meglátása szerint „megtisztított”, kihagyva az őt zavaró részeket; másodsorban Pál tizenhárom levele közül kiválogatott, ugyancsak „megtisztított” nyolc levélből, melyekhez hozzáadott még két, általa írt hamisítványt, név szerint Pál levelét az Alexandriaiakhoz és a Laodiceaiakhoz.

A mű harmadik része az ugyancsak saját tollából származó *Antitézisek* című művéből állt, melyben a zsidó hagyományokat állította szembe az Úr Jézus tanításaival.

Markiön tanításai

Markiön gondolkodása, a gnosztikusokéhoz hasonlóan, *dualista* volt, azaz két ellentétes vezérlő elv, avagy eszme létezésében hitt.

Elsősorban, Pál és az egész Biblia tanítását félreértelmezve, ellentétet látott az Ószövetség és

az Újszövetség Istene között, két különálló Istent feltételezve.

Az elsőt haragvó, bosszúálló, vérengző és ellentmondásos Lénynek tartotta – ő a *Demiurgosz*, e tökéletlen, rossz világ Teremtője, aki csak a zsidóknak kedvez.

Ezzel szemben az újszövetségi, Jézus által bemutatott Isten szerető, kegyelmes, jóságos, mindenkit szeret, és mindenkit magához fogad.

Még ha manapság nem is mondjuk ki éppen így, de ez az egyik legveszélyesebb, máig belénkivódott tanítás, amely számos más téveszme ágyát megveti, mint pl. az ószövetségi törvények, – és velük együtt a Tízparancsolat – elvetését.

Jókai Mór egyik regényében (sajnos már nem emlékszem melyikben) olvastam, a szövegben említett *Jehova* névhez maga az író által írt lábjegyzetet: „Jehova: a zsidók bosszúálló Istene.”

Rögtön kiérződött, hogy az eredeti héber Ószövetségben több ezerszer *Jahwénak* (a magyar fordításban legtöbbször

Úrnak) megnevezett Isten az író számára nem egyenlő az Újszövetségben bemutatott Istennel.

Vajon jól látta ezt Jókai?

Az évek során nagyon sok hívő emberrel találkoztam, aki szintén úgy hitte, hogy „régén volt az ószövetségi, szemet szemért, fogat fogért törvény, de azután eljött Jézus, és elhozta a szeretet törvényét. Azóta már a kegyelem alatt élünk.”

A kínos itt csak az, hogy a szeretet törvénye mindig is létezett (lásd 3 Mózes 19:18: „...szeressed felebarátodat, mint magadat.”, vagy: Jeremiás 31:3: „...örökkévaló szeretettel szerettelek téged, azért terjesztettem ki reád az én irgalmasságomat.”) és mindig, mindenki – Ábeltől, az első mártírtól kezdve, aki az áldozatul hozott bárány révén az Isten eljövendő Bárányába vetett hitét fejezte ki – kegyelem által üdvözült.

Valóban, egyesek számára nem könnyű egyeztetni az irgalmas Isten képét a bűnösök megkövezésére, vagy egész városok kipusztítására vonatkozó parancsokkal, vagy akár az Özönvíz általi, s ugyanígy a Szodomára és Gomorrára hulló tűzeső révén végrehajtott ítéletekkel.

De ne feledjük: mind az Ó-, mind az Újszövetség szerint Isten nem csak szerető Teremtő, hanem igazságos Ítéltőbíró is, aki hosszan tűr, ám végül megbünteti minden meg nem bánt és el nem hagyott vétket a végső ítéletkor.

„Rettenetes dolog az élő Isten kezébe esni.” (Zsidók 10:31)

„És látám a halottakat, nagyokat és kicsinyeket, állania az Isten előtt (...) És ha valaki nem találta meg az élet könyvébe, a tűznek távéba vették.” (Jelenések 20:12,15)

Az Atyáról pedig ekként szól Jézus: „Mert maga az Atya szeret titeket...” (János 16:27)

Ami pedig a teremtést illeti, a Biblia ezt mondja:

„Kezdetben vala az Ige (...) Minden ő általa lett, és nála nélkül semmi sem lett (...) És az Ige testté lett, és lakozék mi közöttünk...” (János 1:1,3,14)

Azaz, szerető Megváltónk, a testté lett Ige a mi jóságos Teremtőnk is, Aki teljes egységben munkálkodik az Atyával:

„Én és az Atya egy vagyunk.” (János 10:30)

Ezeken kívül...

Tovább menve, Markión ellentétet látott a törvény és az evangélium (azaz vagy az egyik, vagy a másik), a cselekedetek és a hit, Isten haragja és kegyelme, a test és a lélek között. E problémákról a kereszténység kétezer éve során rengeteget vitatkoztak, és számtalan könyvet írtak.

Most nincs időnk mindegyikkel részletesen foglalkozni, ám az

őszinte olvasó, imádkozó Bibliakutatás révén és a Szentlélek vezetésével felfedezheti az igazságot.

Markión számára Jézus Krisztus nem a zsidók által várt Messiás, hanem egy teljesen más lelki lény volt, aki azért jött, hogy kiszabadítsa az ószövetségi Istennel egyenlő Demiurgosz hatalmából.

Másrészt, Markión eltért a többi gnosztikustól abban, hogy az üdvösséget nem egy titkos tudománytól tette függővé, hanem a Biblia egy részére (főleg a Pál leveleire) alapozva a Krisztusban való hittől. Ugyanakkor szerinte Krisztusnak csak látszólagos teste volt (doketizmus), és ezért csak látszólag halt meg a keresztfán.

Markión és követői úgy gondolták, hogy erre az üdvözítő hitre aszketizmus és böjt által kell felkészülni, helytelennek tartva akár a házasságon belüli testi kapcsolatot is.

De ami a legrosszabb...

A markionizmus legrettegetesebb öröksége az Egyházat minden korszakon át követő *antinomianista* felfogás (*anti*: ellen, *nomosz*: törvény – görögül, azaz *törvényellenesség*), amelynek keretében tagadták és tagadják az Isten által az ószövetségi korban megadott erkölcsi törvények érvényességét – a ceremóniálisakkal együtt – vagy a legjobb esetben is nagyon lazán veszik őket, a mindenki által tetszés szerint értelmezett (ál-)szeretet törvénye, és a helytelenül felfogott kegyelem alapján.

E helytelen teológia gyümölcse a bűn nemzedékről-nemzedékre súlyosbodó terhe, egészen a keresztyénséget és a Bibliát megtagadó, úgynevezett civilizált országoknak a közeljövőben várható, végső – a Szentírás próféciáiban megjövendölt – erkölcsi és gazdasági összeomlásáig.

Így nézhetett ki az ókori Konstantinápoly (görögül *Konstatinou-polis*, azaz *Konstantin városa*). A császár 330-ban alapította meg a régi görög gyarmatváros, Büzantion területén

„...a bűn pedig a törvénytelenység.”
 „Mert az az Isten szeretete, hogy megtartjuk az ő parancsolatait: az ő parancsolatai pedig nem neheznek.” (1 János 3:4, 5:3)

Végül pedig te-kintsünk át röviden néhány további, az első századokban megjelent tanítási áramlatot.

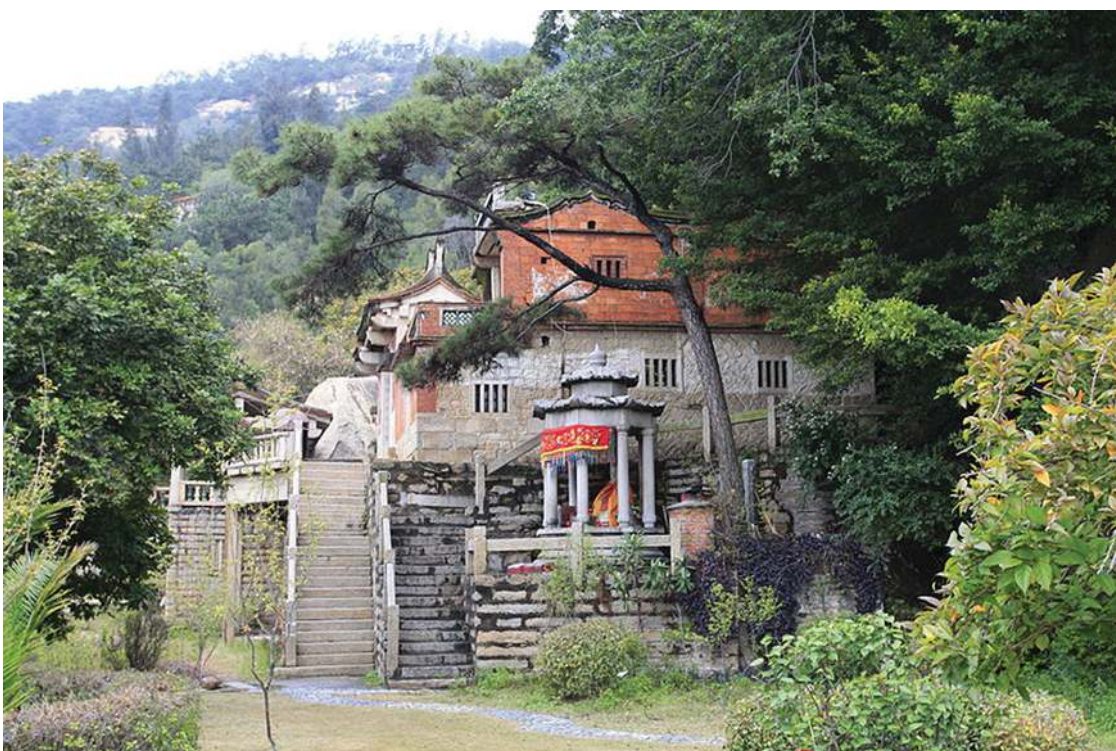
Manicheizmus

Ez a mai Irán területéről eredő, ugyancsak gnosztikus jellegű vallási irányzat volt, mely ötvözte a perzsa ősi vallás – a zoroasztrizmus –, és ezen kívül az Indiában megszületett buddhizmus és a kereszténység egyes elemeit. Alapítója az i.sz. 3. században élt perzsa Máni (kb. 216-276)

Manit ábrázoló ó-szír feliratú illusztráció

volt, aki a szabadulás feltételét az általa birtokolt titkos tudásban és az aszketizmusban látta. Zarat Husztrával és Buddhával együtt Jézus Krisztust is elismerte prófé-

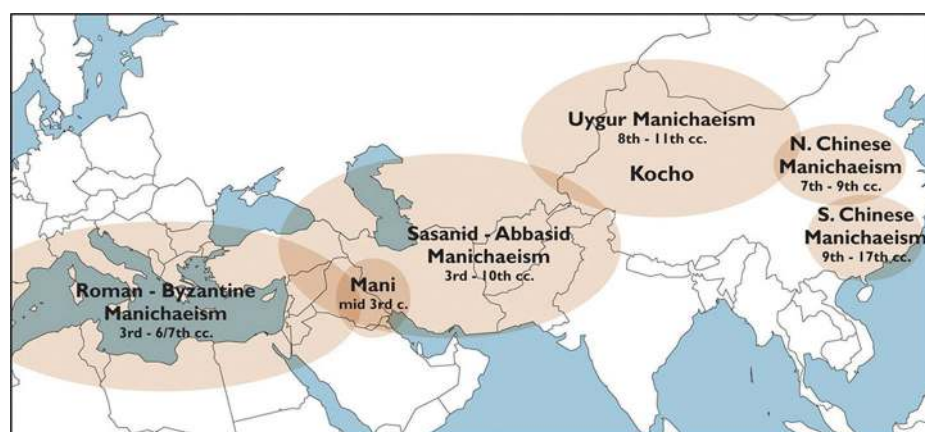
Az utolsó, épen megmaradt manicheista templom: a Csáo-án, Quanzhou tartományban, Dél-Kelet Kínában. A XIV. századi épületet ma buddhista szentélyként használják.

tának, ám a Jézus által megígért, eljövendő Pártfogónak, avagy Vigasztalónak (Parakletosznak) már saját magát, Mánit, a „Fény Apostolát” tartotta.

Tanítása szerint a halál jó, mivel az emberi testbe zárt lélek – avagy Fény-részecske – egy újabb testbe térhet vissza, részben megtisztulva és újjászülve. A megtisztulási folyamat addig tart, amíg minden lélek el nem éri a tökéletességet, teljesen megszabadulva a Sötétség elemeitől, és ezáltal visszatérhet a Paradicsomba, azaz a Fény birodalmába.

Meglátásában nem létezik bűnbocsátó, megváltó Isten, hanem cselekedetei által maga az ember váltja meg önmagát, és az isteni világot is.

Egyháza két részre oszlott: a kiválasztottakra (vagy igazakra) és a hallgatókra. Az előbbieknél sokkal szigorúbb feltételek mellett kellett élniük (vagyontalanság, szüzesség, állandó vándorlás és hitterjesztés, stb.), ám lelküknek, hitük szerint nem kellett újból testet öltetnie, hanem halálukkor azonnal a Paradicsomba került.

A manicheizmus elterjedése a századok folyamán

Az önmagát prófétának tartó Mani egy évig Indiában tartózkodott, majd 242 körül visszatérve Perzsiába, megnyerte a szasszanida sah támogatását. Ezt követően vallása virágkorát élte, míg egy újabb sah, I. Bahrám börtönbe nem vetette, és 276-ban rettenetes kínhalállal kivégeztette.

A manicheizmus mind a Római Birodalomban (Hippói Ágoston is egy ideig e vallás híve volt), mind Keleten elterjedt. Az előbbiben a császárok betiltották, és a VI. századra megszűnt, ám Keleten a XVI. századig fennmaradt, és egyes elemei beépültek más ottani vallásokba is, mind pl. a kínai taoizmusba, avagy a tibeti buddhizmusba.

762 és 847 között a manicheizmus volt az Ujgur Kánság hivatalos vallása (a napjainkban Kína északnyugati részén fekvő Ujgurisztánról van szó – *Hszincsiáng-Ujgur*). Mind a Nyugat- és Kelet-Római (Bizánci) birodalomban, mind Kínában és az iszlám által meghódított területeken üldözték őket.

Arianizmus

Áriusz (kb. 256/286-336) Líbiában született, és 317-ben alapította meg az egyiptomi Alexandriában azt a mozgalmat, amelyet az ő nevéről *arianizmusnak* neveztek el. Nézete szerint:

„Az Isten sokkal fontosabb, semhogy a világot közvetlenül alkotta volna és vele közvetlen érintkezésben állhatna; másrészt meg az Isten közvetlen működését (színelátását) maga a Teremtés sem viselheti el.

Ha tehát az Isten e világot alkotta, szüksége volt egy közvetítő lényre, mintegy eszközre vagy segítőre a „teremtésnél”, és ez a közvetítő lény az Ige vagyis a Fiú (Jézus), kinek lé-

Áriusz, a Szentháromság-tagadó arianizmus megalapítója

nyege ennél fogva nem egyenlő az Atyával, hanem attól egészen különböző, mert máskülönben Ő sem hozhatta volna létre a világot.”

Így tehát tagadta azt, hogy Jézus az Atyával egyenlő, ezért az arianizmust Szentháromság-tagadó mozgalomként tartjuk számon.

A 321-ben tartott alexandriai helyi zsinaton Áriuszt kizárták az Egyházból, ám a viták tovább folytak, és annyira felerősödtek,

hogy a tanok tisztázása végett Nagy Konstantin császár 325-ben összehívta az első egyetemes zsinatot Nikeába (a mai Iznik városa, Törökország északnyugati részén).

Itt a résztvevő, közel 300 püspök kimondta:

„Krisztus Jézus valóságos Isten, és egylényegű (homousis consubstantialis) az Atyaistennel.”

E zsinaton fogalmazták meg a nikeai egyetemes hitvallást is, és Áriusszal együtt számos, tanaival rokonszenvező püspököt sújtottak száműzetéssel.

Ám az ariánusok nem hagytak fel tevékenységükkel, és hamarosan magát a császárt is megnyerték, és ekként az visszahívta a száműzött püspököket.

Ezek után egyre több püspöki székre kerültek ariánusok, és végül 336-ban a császár elhatározta Áriusz visszavételét az Egyházba. Ez azonban annak hirtelen halála miatt már nem történhetett meg, majd rá egy évre Konstantin is meghalt.

Nikeának, a Konstantin által összehívott első egyetemes zsinat helyszínének a romjai ma

Sok vita, és az ariánusok pártokra (szigorú és mérsékelt szárnyra való) szakadása következett. Végül az I. Theodóziusz császár által 381-ben összehívott, első konstantinápolyi egyetemes zsinaton ki lettek közzösítve, és minden templomukat elkobozták.

De csupán két évre rá, Rómában Jusztina anyacsászárnő – fiát, az ifjú II. Valentiniánuszt is megnyerve – állt ki mellettük, megpróbálva a Nyugat-Római Birodalomban újraéleszteni az arianizmust, azonban halálával (388-ban) e törekvés már nem lelt erőteljes támogatókra.

A vándornépeknél (gótoknál, burgundoknál, szüeveknél, vandáloknál) ugyanakkor e tanítás még az ezt követő századokban is hódított.

A Reformáció idején nálunk Dávid Ferenc követőit, a Jézus Krisztus istenségét tagadó unitáriusokat nevezték ariánusoknak.

Modalizmus

A modalizmus a latin *modus: mód, megjelenési forma* szóból ered. E tanítás szerint az Istenség csak egy személyből áll, Aki három egymás utáni megjelenési formában nyilatkozott meg: először mint Atya, majd mint Fiú, majd Pünkösdkor mint Szentlélek. Szabellianizmusnak is nevezik, az e tant hirdető Szabelliusz, 3. századi, Rómában élt tanító után. A tanítást a már említett 381-beli konstantinápolyi zsinaton elítélték.

Napjainkban a kitért amerikai baptista lelkész, William Branham (1909-1965) követői vallják e tant.

Pavlinianizmus

Ehhez hasonlóan, Szamoszatai Pál, II. századi antiókhiai püspök szerint Isten egyetlen személy, és *Fia* csupán az ő szava vagy bölcsessége, *Lelke* pedig az ő ereje volt. A názáreti Jézust ugyanakkor csak egy ihletett embernek tartotta. E tanítást elítélte a 286-

beli antiókhiai, és a 325-beli nikeai zsinat.

Számos egyéb irányzat is létezett, amelyeknek itt már nem adhatunk helyet.

A tévtanítások fajtáit ugyanakkor négy csoportra oszthatjuk: egyesek az Istenség lényét, mások konkrétan Krisztus lényét, harmadik csoportjuk a Szentlélek lényét, negyedik részük pedig az üdvösség fogalmát értik félre.

Befejezés

Megtalálható-e az igazság? Avagy: lényeges-e egyáltalán az, hogy ki mit hisz? Nemde a szeretet a legfontosabb, és az, hogy egymással békességben, kölcsönös tiszteletben éljünk?

Ez valóban így van, hiszen szeretet nélkül egész életünk értelmetlenné válik, másrészt pedig embertársunk üldözése, annak eltérő vallási meglátásai miatt – amint azt a vérfolyamhoz hasonló emberi történelem is megmutatja – nem a szeretet Istene szerint való.

Ugyanakkor, amint azt e cikkben már megemlítettük, mindannyiunk kötelessége a Szentírásba rejtett igazság felkutatása, nem feledve azt, hogy minden tévtanítás, azaz hazugság mögött a hazugság atyja, vagyis a Sátán áll (János 8:44), aki félrevezetései által mindig is megpróbált minket Krisztustól eltávolítani, ezáltal szenvedést okozva és üdvösségünket veszélyeztetve.

„Szenteld meg őket a te igazságoddal. A te igéd igazság.” (János 17:3)

Jancsó Erik,
Szászfenes

(Folytatjuk)

Minden kalotaszegi faluban a templom Istenre és az Ő szent Igéjére emlékeztet. A győmonostori, XV. századi református templom. A tornyot 1770-ben építették hozzá

Utunk Istennel

Gyurka Attila és Melinda

Ez év elején, egy január végi szombaton a bogártelki Gyurka családnál voltam látogatóban. A finom ebédet követően imádkoztunk, Isten vezetését kérve az elhangzó beszélgetésre, majd feltáruztam előttem két, egybefonódó élettörténet, melynek minden eseménye a mi csodálatos, nagy türelmű, Gondviselő Istenünkről szól.

Szegődjünk hát mi is útítársul a következő percekben!

Melinda

1968-ban születtem, lánykori nevemen György Melindának hívtak. Édesapám, György László magyarbikali, édesanyám, Fábian Katalin pedig jegenyei származásúak.

Tizenkét éves koromtól Bánffy-hunyadon laktunk, és ott is jártam iskolába.

Attila

Én 1959-ben születtem, szüleim – édesapám, Gyurka László bogártelki, míg édesanyám, Ötvös Margit váralmási – származásúak voltak.

Itt a faluban jártam elemi osztályba, majd tizedikig Egeres-Gyártelepre. Ezután Nagybányára kerültem szakiskolába, ahol a lakatos szakmát tanultam ki.

Nagybányáról visszajöve az egeres-gyártelepi kaolin-kitermelőnél kezdtem el dolgozni, és eközben zenélni is jártam esküvőkre, keresztelekre, bálókba. Én voltam az együttes dobosa. Azóta is sokan ismernek Mákóban, Jegenyében, Türebén, Inaktelkén és más helyeken.

Melindával legelőször a jegenyi kultúrotthonban, egy bálon találkoztunk. Fiatalok voltunk: ő mindössze 17, én pedig 25 éves. Egymásba szeretünk, és rövidesen, 1986-ban, házasságra lépünk.

Melinda

Bogártelkére költöztünk, s én

azt hajtogatta, hogy az ilyen fiatal asszony minek kényeskedik.

Már nagyon nehéz helyzetben voltam, amikor utolsó percben megérkezett egy kolozsvári orvos, aki azonnal átlátva a helyzetet, bár az én életemet meg tudta menteni.

Miután e bajból kiszabadultam, 1990-ben született meg a fiunk, Norbert, majd rá három évre Helga. Utolsó gyermekünk, Attila 2000-ben érkezett.

Attila

Eközben szobafestőként kezdtem el dolgozni, édesapámmal együtt. Egyik szombaton – 1997-

Mi ketten

otthon maradtam, kalotaszegi varottasokat készítettem, és a bánffy-hunyadi piacon adtam el őket.

1987-ben volt az első szülésem: a hunyadi kórházba szállítottak, de komplikáció – fertőzés – lépett fel, és a gyermek meghalt, miközben én is nagyon beteg lettem.

Visszaemlékszem arra, miképpen segített meg az Úr: a szolgálatos orvos nem nagyon törődött, és amikor panaszkodtam, csak

ben lehetett – egy bogártelki bácsinál dolgoztam, amikor is ő megkínált egy pohár pálinkával. Habár cukorral meg volt édesítve, mégis nagyon furcsa, keserű íze volt, de azért a nap folyamán szép lassan valahogy megittam három pohárkával.

Másnap, vasárnapra virradólag újból dolgozni mentem, azonban már reggeltől kezdve nagyon rosszul éreztem magam. Hányingerem volt, szédelegtem, és semmi erőm sem maradt.

A bogártelki református templom

Hazamentem, gondolva: csak elmúlik valahogy. De estére már nagyon rosszul voltam. Ekkor a feleségem áthívta Fekete Pista bácsit, aki Egeresen volt asszisztens. (Azóta már nyugdíjas, és Magyarországon él.)

Fekete Pista megvizsgált, és azt mondta:

– Azonnal be kell vigyenek a sürgősségire, mert nagy baj van.

Beszállítottak, és az ügyeletes orvos gondozásba vett. Perfúziókat tettek fel, és sokáig próbálták a jó kezelést meghatározni. Kérdezgettek: látok-e?

Mikor kissé jobban lettem, az orvos így szólt:

– Mulțumește lui Dumnezeu că nu ai orbit. Ai vrut să te omori? (Köszönd meg Istennek azt, hogy nem

vakultál meg. Meg akartad ölni magad?)

Kiderült, hogy a bácsi, akinél dolgoztam, etil-alkohol helyett a súlyosan mérgező metil-alkoholt szerezte be valahonnan, és vegyítette mindenfélével. Sajnos, mint később megtudtam, nem csak engem kínált meg ezzel.

Eközben kiderült, hogy a méreg megtámadta a hasnyálmirigymet is. Nagyon rosszul éreztem magam. A kórházban egy éjjel, egy óra körül letérdeltem a folyosón, és a következő fogadalmat tettem:

„Uram, ha most megszabadítasz, egész életemen át szolgálni foglak!”

Az orvos is a lelkemre kötötte:

– Ne igyál többet!

Hazamentem. Újra dolgozni kezdtem, és kb. egy hónapra rá, egy gondolatom támadt:

„Bár egy sört talán megihalnék...!”

Megittam, és úgy tűnt, semmi bajom nem lett tőle. Rá egy-két hétre így szóltam magamban:

„Most megiszom kettőt!”

És úgy lett. Lassan-lassan megint rászoktam az italra, és sokszor erősen ittas állapotba kerültem.

De a szervezetem már nem bírta. Nagy fájások kezdődtek belsőmben, úgy, hogy aludni sem tudtam éjszakánként. Részegen imádkoztam:

„Uram, add, hogy ne haljak meg!”

Melinda

Telt az idő, és egy nap meghalottam, hogy sorozat kezdődik a bogártelki adventista imaházban. Egy ismerősöm, a falubeli Farkas Kató néni, hívogatott – de a férjem haragudott.

De Kató néni nem tágított, hanem mindig utánam jött, és elkísért. A gyerekeknek verset adtak, szavaltak, szép műsor volt. De Attila csak nem jött velünk.

Olvasni kezdtem a Bibliát, és a férjem egyszer haragjában kidobta az udvarra. Én utánamentem, elrejtettem, és azontúl titokban olvastam.

Máskor, amikor elhatároztam, hogy megtartom a szombatot, és

A házunk előtt legkisebbik fiunkkal, Attilával

nem főzök többet ezen a napon, a pénteken előre elkészített ételt dobta ki férjem az udvarra, a kutyának.

Attila

Közben én is sokat gyöttrődtem. Nagyon fájt a hasam, és ezért újból elhatároztam: kevesebbet próbálok inni. Ugyanakkor dohányoztam is – két csomaggal szívtam el naponta.

Egy idő után arra gondoltam: menjek el én is egyszer az imaházba, hadd lássam, hogyan imádják ott az Istent.

És valóban, egy szombat délután a feleségemhez csatlakoztam, és együtt mentünk el. Megtetszett, és ezután én is hébe-hóba járni kezdtem.

Emlékszem, hogy egyszer Orbán József falubelim a megtérésről prédikált. Elgondolkodtam, annál is inkább, mivel ezenközben számos kellemetlen esemény történt: Helga lányomat megharapta a szomszéd kutyája, ezenkívül a szomszédokkal más problémáim is támadtak. Másrészt elvesztet-

tem a munkahelyemet, kínozott a betegség: úgy tűnt, minden rosszul megy!

Melinda

Állandóan imádkoztam férjemért, családomért. A gyülekezet mindig mellettünk állt börtben, imában. Hozzánk járt Babán Annuska, Nagy Margit, Nagy Iluska, Virágos Kati néni és mások, és sokat beszélgettünk, imádkoztunk. A Boldogmondásokból végül megértettem azt, hogy boldogok akik sírnak, mert megvigasztaltatnak.

Újból sorozat kezdődött az imaházban. Most már, sok más vendéggel és gyermekeinkkel együtt, mind a ketten elmentünk. A sorozat végén elhangzott a felhívás, és a férjemmel együtt

A bogártelki adventista imaház

mi is átadtuk életünket az Úrnak. Tizenkilencen keresztkeltdünk akkor meg Bogártelkéről.

1999-et írtunk ekkor. Rá egy évre született meg harmadik gyermekünk, Attila.

Nagyon hálás voltam az Úrnak! Kedves férjem elhagyta az italt, a dohányzást, és munkahely is került.

Habár azóta is voltak nehézségeink, most már együtt tudtunk az Úrhoz fordulni.

Hét évvel ezelőtt Helga, a lányunk, megbetegedett. Többször elájult, és amikor magához tért, nem ismert meg senkit. Kórházba vittük, de amikor odaértünk, már nem volt semmi baja.

Az orvosok tanácsstalanok voltak. Mikor ez újra meg újra megismétlődött, ezt mondták:

Bogártelki, magyarvistai és kolozsi keresztkelendők csoportja a kolozsvári magyar adventista imaház előtt, 1999-ben
(én és a férjem az alsó és felső sorban a bal szélén állunk)

Együtt keresztelkedtünk meg alámerítés által (az előtérben Illyés János, a háttérben Banga Emil lelkészek)

– Ez már nem ránk tartozik. Vigyék a papokhoz!

Én akkor arra gondoltam, hogy a legnagyobb pap az Úr Jézus. Számos ismerősünk, barátunk velünk együtt imádkozott Hozzá,

Aki minden betegséget meg tud gyógyítani.

Eljött a nap, amikor Helga, Norbival együtt, megkeresztelkedtek. Ezután József, a Helga barátja is, akivel ezelőtt öt évvel ismerkedtek meg, ugyancsak megkeresztelkedett.

Drága gyermekeink, Norbi és a mezőfelei származású Enikő, valamint a kajántói József és Helga lányunk esküvője is ugyanazon évben volt. Ma mind a négyen Angliában élnek, és Helga már jól érzi magát.

Attila

Mit szeretnék a jövőre nézve? Csupán azt, hogy maradjon meg köztünk a szeretet, a békesség, és vegyen példát tapasztalatainkból mindenki, aki e sorokat olvassa.

Ha nem mentünk volna át annyi próbán, bizonyára nem jöttünk volna Jézushoz. Hálás vagyok mindenért, amivel az Úr megajándékozott, és hogy gyermekeinket is megáldotta szerető házastársal, és minden jóval.

Melinda

Azt szeretném, és imádkozom is ezért, hogy legkisebbik fiam, Attila is adja át életét Istennek, és kössön szövetséget Vele, hogy mindnyájan együtt lehessünk az örök életben.

A kalotaszegieknek pedig azt kívánom, hogy mindenki bízza életét Istenre. Tegyük le kezébe gondolatainkat, életünket, és meglátjuk, hogy amikor jönnek majd a próbák, Vele könnyen átmegyünk mindenben, és megtapasztaljuk, milyen jó az Úr, és mennyire kegyelmes. Engedjük, hogy Ő irányítsa az életünket, és ima nélkül egy lépést se tegyünk meg.

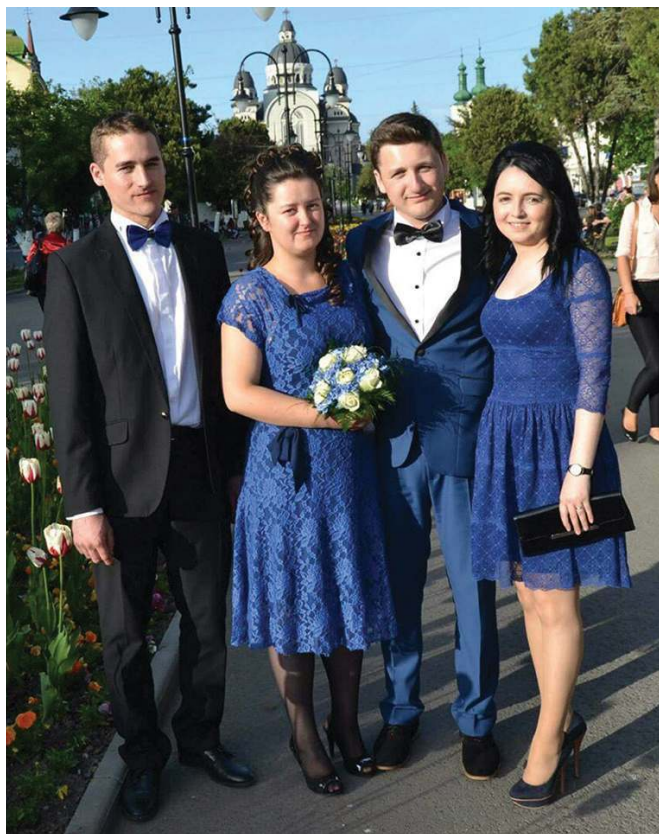
Egy kedvenc Igerésszel és egy imával búcsúzunk most el tőletek, kedves olvasók:

„Gyönyörködjél az Úrban, és megadja néked szíved kéréseit. Hagyjad az Úrra a te utadat, és bízál benne, majd ő teljesíti.” (Zsoltár 37:4-5)

Imádkozzunk:

„Szerető Atyánk, köszönjük Neked hogy kihoztál próbákból, nehézségekből, és hogy befogadtál a Te nagy csaláodba. Köszönjük Gondviselésedet, és kérjük, hogy erősíts meg a Te Szentlelked által testileg-lelkileg, hogy a Te szent akaratod szerint élhessünk nap-mint-nap. Kérünk, fogadj be mindannyiunkat a Te szent országodba, a Jézus Krisztus vére érdeméért. Ámen.”

Gyurka Attila és Melinda,
Bogártelke
(összeállította: J.E.)

Gyermekeink (balról jobbra): József, a vőnk, Enikő, a menyünk, Norbert, a nagyobbik fiunk, és Helga lányunk Marosvásárhelyen, 2015-ben, a Norbiék esküvője napján.

Kalotaszegi Angolóra

A harmadik lecke írásbeli házi feladatának megoldása:

1). – Hello! Please come in! Take a seat!

- Thank you.
- Where are you from?
- I'm from Romania.
- Are you Romanian?
- No, I'm not. I'm Hungarian.
- And your wife?

– She is not from Romania. She is from Hungary.

2). Peter and Mary are our guests. They are from England. They are English.

- 3). – Hans is my friend.
- Where is he from? Is he from Germany?
 - No, he isn't. He is from Zürich. He is Swiss.

4). – Ethel is our friend.
– Where is she from? Is she from England?

- No, she isn't.
- Is she from the U.S.A.?
- Yes, she is. She is American.

5). – He is my husband, John, and they are our children: our son, Peter, and our daughter, Erika.

– Where are you from? Are you from Hungary?

– No, we aren't from Hungary. We are from Transylvania. We are Transylvanian.

- Are you Romanian?
- No, we aren't. We are Hungarian. Thank you!

Lesson four/ Negyedik lecke

Soroljuk fel a személyes névmásokat a hozzájuk tartozó jelzői birtokos névmásokkal (I – My, You – Your, stb.):

I – My name
You – Your name
He – His name
She – Her name
It – Its name
We – Our names
You – Your names
They – Their names

Áj – Máj néjm
Jú – Jór néjm
Hi – Hiz néjm
Si – Hår néjm
It – Itsz néjm
Ui – Áuă néjmz
Jú – Jór néjmz
đéj – đéă néjmz

Én – Az én nevem
Te – A te neved
Ő (a fiú) – Az ő neve
Ő (a lány) – az ő neve
Ő (tárgy vagy állat) – Az ő neve
Mi – A mi neveink
Ti – A ti neveitek
Ők – Az ő neveik

name – names (néjm – néjmz) = név, nevek

Gyakoroljuk a fenti szavakat és kiejtésüket a megszokott módon.

Figyelem!

– What is your name? / *Uát iz jór néjm?* / Mi a te neved? (Azaz: Hogy hívnak?)

– My name is George. / *Máj néjm iz Dzsórdzs.* / Az én nevem György.

what...? (uát...?) = mi...? mely...? melyek...? ;
is (iz); are (ár)

Gyakorlat

Az eddig bemutatott kiejtési formákat felhasználva, olvassuk el figyelmesen az alábbiakat:

I, Steve (*Sztív* – István): What is my name? My name is Steve.

You, Jim (*Dzsim*): What is your name? Your name is Jim.

He, Donald (*Danăld*): What is his name? His name is Donald.

She, Mary Lou (*Meri Lú*): What is her name? Her name is Mary Lou.

It, Lucky (*Láki* = Szerencsés – kutyanév): What is its name? Its name is Lucky.

We, Ron and Dave (*Ran end Déjv*): What are our names? Our names are Ron and Dave.

You, Michael and Ann (*Májkál end Enn*): What are your names? Your names are Michael and Ann.

They, Bill and Sue (*Bill end Szú*): What are their names? Their names are Bill and Sue.

What are our names? = Melyek a mi neveink?

What are your names? = Melyek a ti neveitek?

What are their names? = Melyek az ők neveik?

Figyelem!

What is your job? / *Uát iz jór dzsab?* / Mi a te mestereséged?

I am a teacher. / *Ájem ă tícsăr.* / Én tanár vagyok.

job (dzsab) = **mesterség; teacher** (tícsăr) = **tanár**

Teacher and her class (Tanárnő és osztálya)

Gyakorlat

I, teacher: What is my job? (*Uát iz máj dzsab?* – Mi az én mesterségem?) I am a teacher.

You, taxi-driver (*tekszi drávjär* - taxi-sofőr): What is your job? You are a taxi driver.

He, doctor (*daktär* – orvos): What is his job? He is a doctor.

She, nurse (*năž* – ápolónő): What is her job? She is a nurse.

We, masons (mason – masons, *méjszän* – *méjszänz*, kőműves -kőművesek): What are our jobs? We are masons.

You, mechanics (mechanic- mechanics, *míkenik*-*míkenikz*, autószerelő - autószerelők): What are your jobs? You are mechanics.

Taylor in his shop (Szabó a műhelyében)

They, tailors (taylor-tailors, *téjlär-téjläz*, szabó-szabók): What are their jobs? They are tailors.

Figyelem!

A mesterségek nem kapnak a nemek szerint ragot.

Pl. **teacher**: lehet tanár, vagy tanárnő.

Ugyanígy, **doctor** lehet orvos, vagy orvosnő;

nurse: férfi vagy női ápoló, asszisztens; **taylor**:

szabó, vagy szabónő;

cashier (*kesiä*): kasszás, kasszásnő; **sewer** (*szjü-vä*): varrónő, stb.

Homework

Examples (*Igzámpälz* – példák)

- (You, John, teacher)
 - What is your name?
 - My name is John.
 - What is your job?
 - I am a teacher.
- (She, Mary, nurse)
 - What is her name?
 - Her name is Mary.
 - What is her job?
 - She is a nurse.
- (You, Mike and Steve, tailors) – Mike/Májk
 - What are your names?
 - Our names are Mike and Steve.
 - What are your jobs?
 - We are tailors.

Continue! (*Kantinjú!* – Folytassuk!)

- 1). (He, David, taxi-driver)
- 2). (She, Ann, cashier)
- 3). (They, Linda and Mary Lou, sewers)
- 4). (You, Bill and Ron, masons)
- 5). (You, Donald, doctor)

Búcsúzzunk újból egy bibliai Igével:

„I am the light of the world.” / *Áj em ðä lájt av ðä uärlä* / Én vagyok a világ világossága. (John 8:12 – *Dzsän éjt end tuelv*)

(J.E.)

Kalotaszegi Istenes vers

Mennyit ér életünk?

Ha megfigyeljük, mint folyik el éltünk,
Ki mondhatná meg: mennyi az értékünk?
Jönnek sokszor helyzetek, pillanatok,
Amikor úgy érzem: olyannyira értéktelen vagyok...!

Munkahelyünket bármikor elveszíthetjük,
Észrevétlen gyengülünk, öregsünk.
Arcunk ráncosodik, korosodunk egyre,
Senkinek sincs már ránk ideje, sem kedve.

Ma sem tudtunk okosabbak lenni,
Életre valónak, vagy vidámnak látszani...
Ez a mai, modern világ valósága:
Éltünk egyre szomorúbb e lelketlen hajzában.

Látom: mily sok a képesség nélküli szegény,
Vagy kiket szeretet hiányában lesújt a csüggedés.

Nézem: egy beteg ágyában - járja végóráját!
E pillanatok fedik fel az élet valóságát.

Tovább már ezeket búsan nem sorolom,
Inkább a próféták szavára gondolok.
Istenben bízóra száll megannyi áldása,
És sötét gondolatoktól megszabadul –
Az Úr Jézusra várva.

2017 aug. 8

Péter András, nyugdíjas, *Bánffyhunyard*
(átdolgozta: **J.E.**)

Figyelő

A trójai faló

Homérosznak az Iliász című ókori hőskölteményében a tíz éven át hasztalanul tartó ostrom végén az agyfűrt Oddüsszeusz egy hatalmas lovat készített fából, majd, miközben azt Trója kapuja előtt hagyják, az ostromló görög sereg látszólag elvonul.

A trójaiak valamiféle áldozati ajándéknak tartva a lovat, behúzzák a várba. Éjjel azonban a ló hasában rejtőző görög harcosok előjönnek, és megnyitják a kapukat az időközben visszatért görög sereg előtt – Trója pedig elesik.

Az utóbbi években egyre megszokottabb kifejezés a *migrációs válság*.

Mind megannyi más válság esetében, itt is meglátszik a „felülről” való szervezés, irányítás.

Úgy, ahogy a világ szegény részein dúló állandó háborúkat is a fejlett országok fegyvereivel vívják – hiszen a fegyvergyárosoknak is valamiből meg kell élniük, és a szembenálló afrikai meg ázsiai, egymást mérszároló felek az angol, amerikai, francia, orosz meg egyéb fegyvergyártó cégeknek

az általuk uralt területeken levő nyersanyag-tartalékokkal (kőolaj, urán, nemesfémek, fa, stb) fizetnek – a legújabb, nagyméretű bevándorlási hullám mögött is pontos érdekek rejtőznek.

Szíriában pl. a minimum nyolc szembenálló csoport tönkretette az országot. De mivel fizetik ki az állandóan érkező hadianyag-utánpótlást?

Tavaly egy érdekes hírt olvastam: valamilyen tévedés folytán támadás érte az egész Szírián át, a Földközi-tenger partjára vezető országutat, és tizenkét ezer (!) kőalajszállító tartálykocsi torlódott fel.

Kiderült, hogy az összes harcban álló frakció egyetértésével, ezt az útszakaszt „tisztán” volt szokás hagyni, hogy a szíriai még észak-iraki kőolaj utat találhasson

a kikötőkben várakozó tartályhajókhoz, majd pedig a külföldi finomítókba. És persze, a kőolajért kapott összegben is szépen megosztoznak, vagyis az egyenesen a fegyver- és egyéb hadianyag gyárosokhoz kerül, akik továbbra is ellátják őket, hogy egymást vidáman öldöshessék.

Szép kis komédia...!

Ugyanakkor, az (ugyancsak a nagyhatalmak által felfegyverzett) Iszlám Állam hatalomra kerülése és a szíriai polgárháború kiteljesedése kb. a kijevi Majdan (Központi Tér) eseményei idejére tehető, amikor is Amerika meg a Nyugat szervezkedései kivonták

Ukrajnát az orosz befolyási zónából.

Erre jött a Krím oroszok általi elfoglalása, a Nyugat felháborodása, és persze, az amerikai fenyegetés, miszerint a következő időszakban annyira olcsóvá teszi a kőolaj világpiaci árát, hogy az oroszok gazdasága ezt már nem bírva, náluk is létrejöhessen a „demokratikus” hatalomváltás...

Eme sakkhúzásokhoz pedig jól jön a már említett forrásból származó kőolaj is. Ugyanakkor a háborús helyzetből menekülő tömegeket Európába lehet irányítani. Két legyet egy csapásra.

Átlátszó trükkök

Bizonyára mindannyian láthatuk, amint az afrikai meg ázsiai bevándorlók a kerítés dróthálója alatt átbújva hatolnak be pl. a magyar állam területére, miközben a felelősök a hírekben azon tanakodnak, hogy vajon miképpen lehetne őket megállítani.

Már az első pillanatban feltűnt nekem, hogy a kerítés hálója úgy volt elhelyezve, hogy jól át lehetett fénni alatta. Másrészt pedig, habár a filmesek már ott voltak (hisz ekként láthattuk mi is mindezt), határőr-katona valamiképpen egy sem volt.

Na most már nekünk, akik a kommunista rendszerben szinte légmentesen be voltunk zárva a „nép legszeretettebb fiának” országába, ne próbálja senki sem azt bemagyarázni, hogy egy országhatárt nem lehet őrizni. Hogy egy-két csempész még átszivároghat, az hagyján, de milliók beáramlásához fentről való engedély és szervezés kell. Aki nem hiszi, vegye szépen a háztizsákját, és próbáljon átsétálni pl. valahol a nagy orosz testvérünk határszakaszán. Garantáltan kellemetlen tapasztalatokban lesz része.

Internetes híreket böngészve olvastam azt, hogy a tengeren átjutó migránsokat a szerb, horvát vagy görög partokon az ENSZ által(!) bérelt buszok várják, és szállítják őket tovább, Európa belseje felé.

Sokszor azt halljuk, hogy segíteni kell az aszályok és járványok sújtotta, háborúk miatt földönfutóvá vált nincsteleneket. Ez így is van. De nem azáltal kellene ezt tenni, hogy a nagyhatalmak és a mammut-cégek mágnásai abba hagyják ezen (amúgy is egymásra fenekedő) nemzetek és csoportok uszítását, felfegyverzését, és mo-

A polgárháború borzalmi Szíriában

dern, gyarmati-rendszerű kizsákmányolását?

Ugyanakkor, az emberjogi szervezetek tudósításai szerint a sok száz, vagy akár több ezer kilométeres illegális utazáshoz ugyancsak pénz kell: az embercsempészek 6000 euró körüli összeget kérnek azért, hogy Ázsiából vagy Észak-Afrikából Európába szállítsanak valakit.

Namármost: egy ilyen méretű összeg nem áll rendelkezésükre a szegény országok éhezőinek.

A megnyitott határon át Horvátországtól Magyarországra érkező bevándorlók. Csak fiatal, egészséges, katonakorú férfiakat láthatunk.

Akkor hát kik érkeznek ide?

Ha a képernyőt figyeltük, észrevehettük, hogy a bevándorlók nagy része fiatalabb férfi. Egy részük talán rendelkezett a kellő összeggel, másokért pedig valahonnan érkezett a pénz – olyan forrásokból, amelyeknek gazdái jónak látják az egész válságot fenn tartani.

Németországban, Franciaországban, Belgiumban, Svédországban és máshol számtalan menekülttábor létesítettek számukra, avagy a nagyvárosok különböző negyedeiben telepítették le őket, miközben sokan közülük egyre agresszívebben viselkednek – annyira, hogy rájuk illesztették a No-Go Zone (kb: Ne Menj Be Zóna – angolul) kifejezést, azaz (a rendfenntartó erők hallgá-

tólagos beleegyezésével) olyan kerületek jöttek létre az európai városokban, ahol fehér embernek nincs mit keresnie.

Egy másik valóság az, hogy a bevándorlóknak lehetőleg muzulmánoknak *kell* lenniök. Egy

olyan hír jutott el hozzám, mely szerint a keresztény kisebbséghez tartozó, menekülő szíriaiakat, irakiakat, stb. Európában nem látják szívesen, hanem inkább csak olyan országok, mint Izrael meg a Fülöp-szigetek fogadják be őket...

No-Go Zone Párizsban: egy francia lakol azért, mert rossz helyre tévedt. Jól megfigyelhető a fényképező-filmező emberek passzivitása, valamint az is, hogy nőt nem látni az utcán

„Nem kell demokrácia, csupán Iszlám!” Muzulmán radikális tüntetők az Egyesült Államokbeli Michigan államban

Az európai menekülttáborokba mégis odakerült keresztényeket pedig üldözés éri a táborok muzulmán többségű lakói részéről.

Minden jelből csak az látható, hogy a mai Európa (és a keresztény világ jórészének) vezetői – a homoszexualitás rendkívüli propagálása, és egyéb lépések által is – a kereszténység megsemmisítésére töreksenek.

Ha az Interneten az e témáról szóló videók és elméletek között böngészünk, a hátunk is beleborzozhat.

Az már csak természetes, hogy a nagyrészt munkanélküli, új hazájukban sokszor tétlenségre kárhoztatott muzulmán fiatal emberek, kiket ráadásul gyermekkoruktól fogva úgy neveltek, hogy az iszlámnak világvallássá kell válnia, és minden egyéb vallást el kell törölni, megvetően viselkednek az európaiakkal.

A radikális iszlám nem ismeri a vallásszabadságot. Számos muzulmán országban a Biblia birtoklása, vagy az evangélium hirdetése halállal büntetendő cselekedetnek számít.

Ugyanakkor, amit ők otthon megtagadnak, azt itt kikövetelik. Az egész Nyugat-Európa tele van mecsetekkel, és tanítóik buzgón terjesztik hitüket.

Láttam egy videót, amelyben a jeruzsálemi Al-Aksza mecset imámja arra buzdítja népes hallgatóságát, hogy menjenek, és foglalják el Európát, mivel Alláh most már nekik fogja adni azt.

A svédországi bűnesetek statisztikája szerint, jelenleg már az ottani bűntények egyre növekvő hányadát a bevándorlók követik el.

Bizonyos szempontból mindez érthető is: képzeljük el az idegen kultúrából származó fiatal férfiak tízezreit, akiknek elhagyott hazájában a nők és lányok sokszor teljesen eltakarva-beburkolva, a többi

férfitől szinte teljesen elzárva élik életüket, és csak vásárlás által, jókora összeg ellenében kaphatók meg feleségül, a házasságtörést és a paráznaságot pedig halállal büntetik.

Itt pedig, az európai poszt-keresztény (kereszténység utáni) kultúrában a nők sokszor magukat mutogatva, egy muzulmán szempontjából lemeztelenítve járkálnak az utcán, és sokan közülük szabados nemi életet élnek. Így hát nem meglepő az, hogy a fiatal muzulmánokra ez kísértőleg hat, és megvetéssel parázna nőknek tekintik őket.

Mi állhat mindennek a kulturális koktélnak a háttérében?

A koktél receptek keverése folyamán a báros többféle italt tesz a koktéltartóba, és erőteljesen összerázza őket.

Ma ez történik a volt-keresztény világgal is.

Paul-Henri Spaak

Altiero Spinelli

Konrad Adenauer

Joseph Bech

Winston Churchill

Johan Willem Beyen

Alcide De Gasperi

Walter Hallstein

Sicco Mansholt

Az Európai Unió kezdeti alapító atyái. Az 1951-ben megalapított Szén és Acél Közösség később Európai Közösséggé, majd 1993-ban Európai Unióvá alakult.

Kb. két-három évvel ezelőtt az egyik magyarországi rádióadón egy beszélgető műsor hangzott el. A betelefonálók elmondhatták azt, amit az akkor már javában dúló migrációs válságról gondoltak. Többféle vélemény hangzott el, amikor is egy idősebb betelefonáló férfi így szólt:

– Szeretnék felolvasni néhány sort egy nyugati politikus évtizedekkel ezelőtt írt könyvéből, aki az Európai Unió egyik alapítója volt.

Sajnos már nem emlékszem a politikus nevére, sem a pontos szövegre, de az alapvető gondolatok ezek voltak:

– Az európai nemzeteket ki kell szakítanunk a saját hazájukból, és össze kell kevernünk őket a többi kontinens színes fajaival. Meg kell szüntetnünk az európai fajt és kultúrát. Feszültségi helyzetet és mindenféle válságállapotot kell létrehozunk az egész világon, azért, hogy egy káoszba merült, gyökeresrevesztett népekkel telt bolygó felett könnyedén uralkodhasson egy globális, központi kormányzat.

E kedves úriember már régen az igazak álmát alussza, de sorai nyomán a vér is megfagy a jámbor olvasó ereiben.

A rádióműsorban is döbrent csend következett, majd egy idő után az ifjú műsorvezető hölgy ezt hebegte:

– Hát igen... ez valószínűleg egy amolyan... szélsőséges vélemény...

A betelefonáló hallgató erre ezt válaszolta:

– De kedves Edithke, mondtam ugyebár, hogy az Unió egyik alapító atyjának könyvét tartom a

Iszlám tüntetők az őket befogadó ország zászlaját égetik el Svédországban

kezembem. Ezeket ő nyíltan megírta, és nem átalította közölni...

Elgondolkodtam a hallottakon, és azóta is töprengek feletük: igaz lehet-e mindez?

Mi csupán azt láthattuk, hogy amióta Úniótagokká váltunk – de már jóval azelőttől is – a mi országunk teljes gazdasági ellehetetlenítése – és, ennek megfelelően, a fiatal munkaerő milliós nagyságrendű külföldre áramlása (vagy áramoltatása) – folyik.

Egy ország erejének és függetlenségének titka a mezőgazdasági és ipari termelésben áll. Ezek helyett jelenleg a lakónegyedek építése (melyet főleg a nyugaton dolgozó honpolgáraink befektetési szándéka tesz lehetővé), a kereskedelem, és a számítógépes (főleg a Nyugat szükségleteire irányuló) szolgáltatás jelentik nálunk a gazdasági húzóágazatokat.

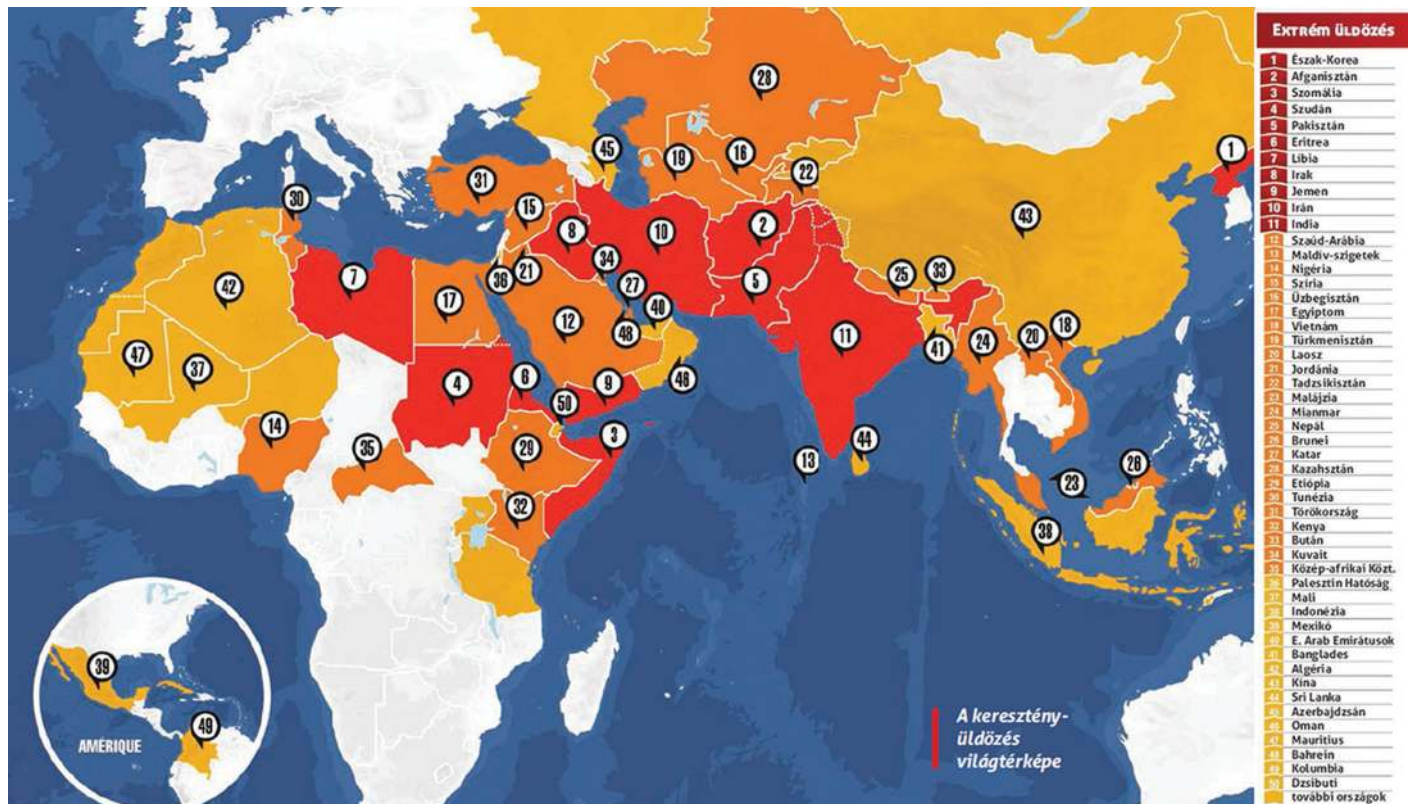
Ezzel egyidőben a szántóföldek, legelők nagyrésze gazban, a hatalmas, egykor rengeteget termelő gyümölcsöseink lepusztulva, a '89-ig a nyugati piacokra, rendkívül jó minőséget

termelő gyárak (mint a Clujana lábbeligyár, a Flacăra ruhagyár, a Someșul kötöttárugyár, és megannyi más ipari létesítmény): szétverve, lebontva állnak.

Befagyasztott, elhagyott bányák, eltűnő erdők, kipusztult csordák, kihalt falvak, tönkrement, egyedi üdülőhelyiségek – mint pl. Herkulesfürdő vagy Borszék – jelentik az iskolapéldáját annak, hogyan lehet egy országot (annak korrupt vezetőségét megnyerve) módszeresen tönkretenni és sötét háttér-hatalmaktól teljesen függővé tenni.

Ki és honnan fog asszonyt adni a szüntelenül beáramló muzulmán férfiak millióinak? Vajon titokban felfegyverzik és a kellő pillanatban, mint hódító hadsereget a lakosságra uszítják őket azok, akik most eltartják és idehozták őket – amint azt egyes elképesztő összeesküvés-elméletek állítják?

E világ fejedelme, a Sátán,¹ nem szűkölködik gonosz szándékokban.

Kép: A keresztényüldözés világtérképe. A színezési skála a kitudódott esetek alapján készült. Szaúd-Arábia pl. azért nem piros színű, mert oda keresztény csak felügyelet alatt léphet be

Azonban csak annyi történhet meg, amennyit Isten – Aki mindent előre lát, és Aki mindennek felett áll – megenged.

Mi sokszor nem értjük, miért nem akadályozta meg az Úr Hitler és Sztálin hatalomra jutását, avagy a világháborúkat, az évezredek rettentő mészárlásait, a szegénységet, rabszolgatartást, járványokat és a kizsákmányolást – egyszerűen: a kimondhatatlan szenvedést.

De annyit tudhatunk, hogy mindezek az emberi lény helytelenül felhasznált szabad akaratának a következményei, vagyis az Isten iránti engedetlenséggé – azaz a bűnné.

Következtetések

Mit mondhatnánk minderre?

„Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javokra van...” (Róma 8:28)

Vajon miként válhat javunkra az elkövetkezendő válság?

Talán azért, hogy kényelmes, langymeleg kerszténységünkől felébredve, megtanulunk tiszta szívvel Istenhez kiáltani?

Talán úgy, hogy végre kapcsolatba kerülünk a Bibliától és Jézus Krisztus ismeretétől elzárt pogány tömegekkel?

Vajon megengedi-e az Úr, hogy mint a só az étellel, úgy összekeveredjünk velük, és végre megismerjék általunk a szeretet igaz Istenét?

Ehhez azonban arra lenne szükség, hogy bármi is következék, mi ne engedjük belerángatni magunkat a kétségbeesés és gonoszság kavalkádjába, gyűlölettel tekintve a manipulált, szülőföldjüktől elszakított, és földrészünkre hajtott emberekre.

És ne feledjük, ha Őrá bízunk magunkat, Ő megőriz, és Átala elérjük életünk valódi célját: az Ő szent országának örökölését.

„Mert azt mondtad te: az Úr az én oltalmam, a Felségest választot-

tad a te hajlékoddá: nem illet téged vesedelem, és csapás nem közelget a te sátorodhoz. Mert az ő angyalainak parancsolt felőled, hogy őrizzenek téged minden utadban.” (Zsoltár 91:9-11)

„Ti vagytok a földnek savai...” (Máté 5:13)

„És lesznek jelek a napban, holdban, és csillagokban, és a földön pogányok szorongása a kétség miatt, mikor a tenger és a hab zúgni fog. Mikor az emberek elhalnak a félelem miatt és azoknak várasa miatt, amik e föld kerektségére következnek (...) Mikor pedig ezek kezdenek meglenni, nézzetek fel és emeljétek fel a ti fejetekeket: mert elközelget a ti válságotok.” (Lukács 21:25-26, 28)

Jancsó Erik,
Szászfenes

Megjegyzés

Egy ez év február 14-én kelt sajtóközlemény szerint, **Soltész Miklós**, a Magyar Kormány Em-

beri Erőforrások Minisztériumának egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára tájékoztatást adott a magyar kormány egyházpolitikájáról, valamint az üldözött keresztények segítése érdekében tett magyar kormányzati lépésekről.

Az államtitkár szerint „a világban kétféle keresztényüldözés különböztethető meg. Az egyik, amikor konkrétan halál- vagy börtönbüntetéssel sújtják a keresztény hitüket megvalló embereket, felgyújtják templomaikat, ellehetetlenítik életüket, közösségeik működését. A másik pedig a liberális diktatúra kifinomultabb eszközökkel történő támadása, amikor hamis jelszavak mentén próbálják kiirtani a társadalmakból a keresztény értékrendet,

kultúrát, szimbólumokat, kifejezéseket. Európában ennek régóta elszenvedői vagyunk” – fogalmazott.

A migrációval kapcsolatban Soltész Miklós ismertette a magyar kormány álláspontját a helyben segítés fontosságáról. Az államtitkár beszámolt közel-keleti és afrikai egyházi vezetőkkel történt találkozásairól, **akik kivétel nélkül azt fogalmazták meg, hogy ne csábítsuk Európába gyermekeiket, hanem helyben segítsünk.**

Másrészt vendége, a szenegáli származású lelkész és volt ENSZ-képviselő, **Ganoune Diop**, a Nemzetközi Vallásszabadsági Egyesület (International Religious Liberty Association – IRLA) főtítkára, valamint a Világ Keresztény

Közösségei Titkárainak Konferenciája (Conference of Secretaries of World Christian Communions) főtítkára, aki három kontinensen is élt, és számos, a migrációval is foglalkozó nemzetközi fórumon vett részt, úgy fogalmazott, hogy a segítés számtalan lehetősége közül a tapasztalatok szerint a leghatékonyabbnak a helyben maradás támogatása és a hosszú távú helyben segítés bizonyul.

(<http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/egyhazi-nemzetisegi-es-civil-tarsadalmi-kapcsolatokert-felelos-allamtitkarsag/hirek/nemzetkozi-adventista-vezetot-fogadott-soltesz-miklos>)

Hiba-javítás: az Úr Jézus születésének dátuma

A decemberi számnak *A szere tet ünnepe* című cikkében, a 18. oldalon említettük, hogy Jézus kb. i.e. 5-ben születhetett.

A pontos dátumot azóta is csak találgatják, de azt tudjuk, hogy Nagy Heródes valószínűleg (e felett is vitatkoznak a történészek) időszámításunk előtt a negyedik évben halt meg. Ezelőtt volt a betlehemi csecsemőgyilkosság, amelyet megelőzően József és Mária Egyiptomba menekültek a kis Jézussal.

Az ókorban az éveket Róma alapításától, vagy a különböző királyok, császárok uralmának kezdetétől számolták. Pl. Lukács 3:1-ben ezt olvassuk Keresztelő János munkásságának kezdetéről:

„Tibérius császár uralkodásának tizenötödik esztendejében (...) lőn az Úr szava Jánoshoz, a Zakariás fiához, a pusztában...”

A mai keltezés Dyonisius Exiguus (475-544) dobrudzsai szár-

mazású és Rómában élt szerzetes számítására alapszik, amely szerint az Úr születése (és Heródes halála) Róma alapítását követő 754. évben lehetett, és így ez lett a Krisztus utáni 1. év. A későbbi kutatások azonban kimutatták, hogy néhány évet tévedett, s így ma nem Krisztus után 2018-ban, hanem valószínűleg 2021-ben vagyunk (mivel nulladik év nem létezik, egy évvel kevesebbet kell számolnunk).

Ugyancsak Lukácsnál olvassuk a következőket:

„Maga Jézus mintegy harmincz esztendő volt, amikor tanítani kezdett...” (Lukács 3:23)

A legvalószínűbb dátum Jézus munkásságának kezdetére (habár itt is több vélemény létezik) a 27. év októbere.

Jézus szolgálata, a Dániel 9. fejezetének *hetven hétről* szóló próféciája szerint három és fél

évig tartott. („...de a hét felén véget vet a véres áldozatnak és az ételáldozatnak... – 31. vers. Itt a prófétai hét valójában hét évet jelent, és ennek fele a három és fél év, amelynek leteltével, a kereszthalála által érvénytelenné tette az addig is erre az áldozatra mutató ószövetségi áldozati rendszert).

Ezek szerint, ha a 27. év októberéhez hozzáadunk három és fél évet, akkor a 31. év áprilisát kapjuk, amikor is a zsidó pészach előestéjét megelőző péntek délutánon az Úr Jézus kereszthalált halt.

Szóval: mennyi idő telhetett el Jézus születésétől Heródes haláláig?

Nem olyan sok, – csupán néhány hónap –, mivel ha a 27. évből kivonjuk a harminc évet, akkor az i.e. 4. évet kapjuk (újából csak a nulladik év hiánya miatt egy évet hozzá kell adnunk).

Tehát az Úr Jézus valószínűleg i.e. 4. elején született meg.

Hirdetések

❖ Hímzett borítók Bibliákra, énekeskönyvekre. Telefon: 0364 437 935, Méra.

❖ Nádasmenti viseletű babák. Érdeklődni lehet a 0264 281 126-os telefonszámon.

Figyelem!

Kalotaszeg Reménye Olvasói Klub

Kedves Olvasók!

2018 május 1-től kezdve megalakul a **Kalotaszeg Reménye Olvasói Klub**. A klubtagok a következőkben részesülnek:

- Havonta kiszállítjuk nekik a *Kalotaszeg Reménye* című lapot
- Mozgó könyvtár: kérésre számos, házhoz szállított könyvcíméből választhatnak, 1-2 hónapos időtartamra
- Ingyenes tanácsadás: ugyancsak kérésre, házassági, gyermeknevelési és egyéb lelki problémák megoldása érdekében keresztény tanácsadókkal hozzuk kapcsolatba
- Ingyenes hirdetési lehetőség
- Különböző eseményeken való ingyenes vagy kedvezményes részvétel
- Bizonyos alkalmakra ajándék könyvek, stb.

A *Kalotaszeg Reménye Olvasói Klub* minimális tagságdíja **egy évre** (azaz, a 2018 május-2019 április időszakra) **20 lej**, amelyet e hónaptól kezdve lehetőleg április végéig nyújthatnak át terjesztőinknek.

A nagyon kis jövedelműeknek kérésre 50 százalékos kedvezményt biztosíthatunk.

Kalotaszeg: Nádasmente: Kisbács, Szucság, Méra, Vista, Türe, Mákó, Bogártelke, Daróc, Inaktelke, Egeres-Gyártelep, Egeres-falu, Jegeny. **Peremvidék:** Kajántó és Györgyfalva. **Havasalja és környéke:** Szászfenes, Magyarlóna, Magyarfenes, Tordaszentlászló, Léta, Gyalu, Magyarkapus, Kiskapus, Gyeróvásárhely. **Felszeg:** Gyerómonostor, Körösfő, Sárvásár, Nyárszó, Bánffyhungad, Kalotadámos, Jákótelke, Magyarvalkó, Kalotaszentkirály, Magyarókerke. **Alszeg (Almás völgye):** Ketesd, Bikal, Zsobok, Sztána, Farnas, Kispetri, Nagypetri, Váralmás, Bábon, Középlak, Zsombor.

Kalotaszeg Reménye

Szerkesztő: **Jancsó Erik**

E-mail:

kalotaszegremenye@gmail.com

Minden eddigi lapszám elolvasható és ingyenesen letölthető a

www.kalotaszegremenye.ro honlapról.

Tel: **0749 021 935**

Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12 (szám)

Bankszámla: Asociația „Pro Scriptura”. Conturi Banca Transilvania: RO 72 BTRL RON CRT 0383 906 901 (lejben), RO 22 BTRL EUR CRT 0383 906 901 (euróban).

ISSN/ISSN-L: 2501-3041

Készült: a *Viața și Sănătate* Kiadó nyomdájában (Cernica út 101, Pantelimon, Ilfov megye)

A *Kalotaszeg Reménye* egy magánkezdemenyezésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, ez utóbbi jobb megismerésével együtt, kiemelve egyúttal Kalotaszeg keresztényi és szellemi értékeit is (templomok, tájak, reprezentatív épületek, Istent dicsőítő irodalmi alkotások, stb). Ugyanakkor, mivel az *Igemagyarázatok a szerkesztő és a szerzők személyes meglátását tükrözik*, bizonyos tekintetben különbözhetnek egyik vagy másik történelmi Egyház vagy egyéb felekezetek álláspontjától.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail avagy postai levél útján, a fenti címen. Levél esetén a borítókra kérjük írják rá:

Kalotaszeg Reménye

Ha másképpen nem jelöljük, akkor a Bibliai idézetek a *Károli Gáspár* fordításból valók.